

MŪSU
VISUOMENĖJ

Susitarė

Buvo pavojaus, kad Lietuvių Dailės Paroda, kilus priekaištams, gali likti be globos. Bet atrodė, kad tuo tarpu taip nebus.

Chicagoje buvo Parodos Komiteto posėdis, kuriame dalyvavo ir Liet. Dailininkų Sąjungos pirm. Ad. Varnas, ir Liet. Dail. Instituto pirm. A. Valeška ir keli kiti Chicagoj gyvenę dailininkai.

Susirinkusieji teigiamai įvertino, kas esamomis sąlygomis parodos reikalu atlikta ir vieninai kreipėsi į adv. A. Olį, kviesdami jį neatsisakyti nuo tolimesnio parodos globojimo. Tolesniu parodos maršrutu rūpintis sudaryta vykdomoji komisija, į kurią įeina: J. Daužvardienė, konsulas P. Daužvardis, Pov. Gaučys, adv. A. Olis, dail. A. Valeška ir dail. A. Varnas.

Tikimasi, kad tolimesnis parodos pasirodymas galės įvykti Detroito arba Clevelande.

Tai daug pareis nuo vietinių pajėgų iniciatyvos.

Dirva gavo palikimą!

Šį antradienį atėjo į Dirvą P. P. Muliolis su lietuvių banko čekiu ir paprašė pasirašyti, kad čekis gautas. Sako — čia Dirvai išmokamas palikimas. Pasirodo, iš tikrųjų, prieš 13 metų Clevelande miręs Juozas P. Garmus paliko testamentą ir paskyrė jį vykdytoju P. P. Mulioli, kuris dabar to palikimo bylą jau baigė ir išmoka, kas kam iš to palikimo priklauso.

J. P. Garmus apie 1936 metus lankėsi Lietuvoje ir jam, atrodo, ten patiko. Savo testamentą jis paliko po \$1,000 Vytauto Didžiojo Universitetui, Muziejui ir Prisišėlimo bažnyčiai, kitą turimą paliko giminėms Lietuvoje ir Amerikoje, ir paliko taip pat po \$100 lietuvių kultūrinėms įstaigoms Clevelande: Kultūriniam darželiui, Dirvai ir gal dar kam. Testamente buvo nurodyta, kad Lietuvoje esantims paveldėtojams turi būti išmokėta nurodytos sumos. Jei turto liks daugiau, tai jį paskirstyti tarp Amerikoje esamų paveldėtojų, o jei bus mažiau, tai irgi nuo amerikiečių atitinkamai atskaityti. Visą suvedus, paaiškėjo, kad turto buvo kiek mažiau, tad ir Dirva to palikimo gavo — \$82.

Dienraščiu Dirva, žinoma, dėl to palikimo dar nepavirs, bet, kiekvieno atveju tai netikėtai poros Dirvos puslapių išleido apmokėjimas. Bet ne tik dėl to, o iš viso vėlonis Garmus yra pagerbtinas, kad prieš mirtį paskirstydams savo turimą neužmiršo kultūrinį lietuvių įstaičių, nors esamos aplinkybės dar ir neleidžia didelės jo testamentinės dalies tinkamai įvykdyti. O kiek daug viešųjų palaikų saugoma turta be jokių patvarkymų, vis bijodami, kad, regis, jeigu jau parašys testamentą, tai visą jo turimą visą sulėkė ir išsišėnos. O miršta dažnai visai netikėtai, turto su savim vistiek į kapus nepasiima. Jis lieka iš dalies jo prižiūrėtojams ir pagaliau Dėdei Samui. Nors tai ir geras dėdė, bet pakankamai turtingas, tuo tarpu yra vietų, kur tie pinigai būtų daug labiau reikalingi.

Ta proga Juozo P. Garmaus testamentą vykdytojas P. P. Muliolis prašo atsiliepti kitus paveldėtojus, kurių adresų jis nežino, būtent: Motiejų Garmų, vėlonies brolį; Mary Kučinską — brolio ar sesers dukterį. Teresę ir Katriną Garmiūtes, brolio dukteris; Katriną Žyventienę; Pittsburgo Universiteto Lietuvių kambario komitetą. Atsiliepti reikia šiuo adresu: P. P. Muliolis, 6606 Superior Ave., Cleveland 8, Ohio.

EINA
35
metai

Taip atrodo vienas iš lietuviško tautinio šokio Lenciūgėlio momentų. Šoka čiurolniečiai: A. Stempuzienė, E. Stempuzienė, A. Voleišaitė, A. Giedraitienė ir ansamblio šokių vadovas Liūdas Sagys, kuris šiame Dirvos numeryje parašė straipsnį apie Beliajus netrukus išleidžiamą knygą The Dance of Lithuania. (2r. 3-me pusl.).

Korėjoj prasibėjo didžioji ofenzyva

Raudonuosius ima į reples. Seulas, galbūt, jau yra paimtas.

Pereitos savaitės pabaigoje Korėjoj karo vaizdas pasikeitė iš pagrindų. Tiesia, kai tik didžioji šiaurinė ataka buvo sustabdyta, iš fronto vadovybės pasigirdo pareiškimai, kad "labai greit" prasidės ofenzyva prieš raudonuosius. Bet tuo jau nelabai kas tikėjo, kadangi tai buvo girdima ne pirmą kartą. Ypač tuo nepasitikėjo fronto kareiviai, nes jie jau kelinta savaitę girdi tvirtinant, kad priešas jau išsikvepia, bet tas vis nepasitvirtindavo.

Bet penktadienį pasigirdo naujiena: toli už ligšiolinio fronto, apie 150 mylių į šiaurę, ties Inchon uostu, kuris yra visai netoli nuo Seulo, prasidėjo su jokiais perkūnais negalimi suliginti trenksmai. Po kelių valandų amerikiečių laivyno kariuomenė išsikėlė į krantą. Netrukus buvo užimtas Inchon uostas, o vėliau ir netoli nuo Seulo esąs didžiausias Korėjos aerodromas Kimpo.

Paskutinėmis žiniomis, raudonieji iš Seulo bėga, amerikiečiai priejo prie miesto ir valanda iš valandos laukima pranešimo, kad Seulas jau užimtas.

Pirmutinis tos operacijos tikslas jau pasiektas, nes kelias tarp Seulo ir Taegu jau yra nukirstas, o tai yra svarbiausias kelias, kuriuo raudonieji galėjo papildyti savo jėgas. Visi papildymai į pietus gali eiti tik per Seulą.

Tuo pačiu metu amerikiečiai pradėjo stiprią ataką ir pietuose. Ji irgi nebūtinai sekasi, nes jau beveik visi raudonieji, kurie buvo persikėlę per Noktango upę, išvyti atgal ir stiprios amerikiečių jėgos jau persikėlė į tos upės kitą krantą.

Be to, ir rytiniame Korėjos krante, į šiaurę nuo Pohango, taip pat keliose vietose buvo išsikėlta užfrontėje. Taigi priešas dabar spaudžiamas jau ne iš dviejų, o iš trijų pusių.

Dabar aiškėja, kad ši operacija buvo nutarta daryti jau prieš šešias savaites. Per tą laiką

buvo rengiamas smulkus jos planas, kur atskiri veiksmams suskirstyti ne valandų, minučių ir net sekundžių tikslumu. Tam buvo panaudotas visas pereitojo karo patyrimas.

Planas įvykdytas laikrodžio tikslumu, bet kad taip pasisekė, irgi priklausė ne tik nuo gero suplanavimo ir nuo laimės, kur svarbiausią reikšmę turėjo kelių laivų drąsa ir raudonųjų klaida.

Prie Inchon uosto yra tokia sala Wolmi, pro kurią reikia praplaukti norint patekti į uostą.

Iš tos salos išsikėlimas galėjo būti gana nesunkiai sukludytas.

Išaiškinti padėčiai, prie tos salos visai arti priplaukė šeši nedideli laivai. Tai buvo labai pavojinga, nes jie galėjo būti paskandinti, kaip "perekšlės antys". Tačiau nieko neatsitiko. Buvo ramu. Tik po kiek laiko iš laivų buvo pastebėtas judėjimas, kuris ir išdavė raudonųjų kranto apsaugos baterijų vietas. Tuoju metu buvo paleista ugnis iš toliau buvusių didžiųjų laivų, nuo lėktuvnešių pakilo lėktuvai ir sala netrukus buvo "sutvarkyta". Jei salos igula nebūtų per anksti išsidavusi savo baterijų vietos, būtų galėję ir kitaip baigtis.

Išsikėlimas dalyvavo apie 260 laivų. Jėgos buvo iš dalies atgabentos tiesiai iš Amerikos, kitos palaukė ir prisijungė iš Japonijos, trečios laukė ženklo Pusane.

Dabar, jeigu neįsikiš Kinija arba patys rusai, tai jau galima tikėtis, kad Korėjos karas greit gali būti baigtas laukta pergale.

Dabar galima prisiminti, kad ne taip seniai iš vadovaujančių sluoksnių buvo kalbama, jog ši ofenzyva vargiai ar įvyks šį rudį, gal teks laukti net pavasario. Tuo tarpu štabe jau buvo apskaičiuojamos valandos ir minutės, kada ofenzyva įvyks.

Dabar vėl aktualus klausimas — kaip bus su 38-ta paralele: ar sustos prie jos, ar eis toliau.

Pats Trygve Lie pripažino, kad galutinis tikslas yra sujungti Korėją ir įsteigti joje laisvą demokratiską režimą. Mac Arthur sakė: "Tai politikų reikalas..."

denį, gal teks laukti net pavasario. Tuo tarpu štabe jau buvo apskaičiuojamos valandos ir minutės, kada ofenzyva įvyks.

Dabar vėl aktualus klausimas — kaip bus su 38-ta paralele: ar sustos prie jos, ar eis toliau.

Pats Trygve Lie pripažino, kad galutinis tikslas yra sujungti Korėją ir įsteigti joje laisvą demokratiską režimą. Mac Arthur sakė: "Tai politikų reikalas..."

TRUMPAI KALBANT

▼ Churchillis šios savaitės pradžioj bandė nuversti Attlee, pasiūlydamas rezoliuciją, kurioje smerkiamas vyriausybės nusistatymas dabartiniu metu nacionalizuoti geležies ir pieno pramonę. Buvo manoma, kad, jeigu bent keli darbiečiai negalės šį antradienį dalyvauti parlamento posėdyje, tai rezoliucija gali būti priimta ir tada Attlee turėtų atsistatydinti ir skelbti naujus rinkimus. Tačiau rezoliucija 306 balsais prieš 300 buvo atmesta.

▼ Britų karo laivuose per paskutinius 4 mėnesius susekta 14 sabotažų. Sprendžiama, kad jie atlikti organizuotos gaujos, kurią stengiamasi išaiškinti.

▼ Rusai Baltijos pakrantėse darė didelius karinius pratimus. Iš Kuršių lankos, iš Latvijos ir iš Lenkijai priklausiusios Leba srities buvo šaudomos 700 mylių lėkiančios raketos.

▼ Prancūzų Indokinijoje raudonieji sukilėliai užėmė vieną prancūzų postą. Spėliojama, ar tai nėra pradžia naujų didesnių susirėmimų, kurie galėtų virsti "antra Korėja".

▼ Švedijos savivaldybių rinkimuose daugiausiai balsų surinko socialdemokratai, kurie valdo Švedijoje jau nuo 1932 metų. Nuskentėjo labiausiai komunistai, kurie nustojo 91 vieos.

NEŽINO, KĄ DARYTI SU VOKIETIJA

Norėtų apginkluoti, bet bijo naujos bėdos

Jau pereitą savaitę New Yorko viešbutyje Waldorf Astoria prasidėjo Trijų Didžiųjų, tai yra, Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos užsienių reikalų ministerių pasitarimai. Pasitarimai vyko labai slapta ir niekas tuo tarpu nežino, kas kokiais klausimais nutarta, tik viena žinoma, kad daugiausia buvo kalbėta apie Vokietijos apginklavimo klausimą. Achesonas konkrečiai siūlė apginkluoti tam tikrą kiekį vokiečių divizijų ir įtraukti jas į Atlanto Pakto sistemą, ne kaip savarankišką kariuomenę, o kaip bendros visų tų kraštų kariuomenės dalį. Anglai ir prancūzai sutiko, kad ką nors reikia daryti, bet jie bijo leisti vokiečiams turėti kariuomenę, nors ji būtų ir ne jų pačių komanduojama.

Pasitarimai truko, neskaitant pertraukų, apie 26 valandas. At-

jo laikas susirinkti ir visai dvilika Atlanto Pakto dalyvių, o didieji dėl vokiečių dar nebuvo susitarę: Bevinas ir Schumanas dar laukė instrukcijų iš savo sostinių.

Visa dvylika irgi tarėsi apie tą patį. Paskutinis susitarimas jau paaiškėjo: leisti vokiečiams apginkluoti 30,000 policijos vidaus saugumo reikalams, padidinti Vokietijos plieno gamybą, baigti karo stovio santykius su Vokietija, leisti Vakarų Vokietijai turėti ir užsienių reikalų ministeriją, taip pat ir diplomatinis atstovus kai kuriuose kraštuose, bet dėl vokiečių kariuomenės panaudojimo Europos apsaugos sistemoje vis dar nieko negalėjo nutarti.

Tie pasitarimai laikinai pertraukti, bet po vienos kitos savaitės bus vėl tęsiami.

SUSIRINKO PASAULIO ATSTOVAI

Raudonosios Kinijos delegacijos dar nepriėmė ir senosios neišvarė

Penkiasdešimts devynių valstybių delegacijos susirinko šį antradienį New Yorko į Jungtinių Tautų Organizacijos posėdžius. Pirmą kartą tas susirinkimas įvyksta jau specialiai tam reikalui pastatytuose namuose.

Susirinkimo darbų programoj yra iš viso apie 70 klausimų. Manoma, kad susirinkimas nespės visų tų reikalų apvarstyti ligi Kalėdų, turės daryti pertrauką ir po Kalėdų vėl susirinkti. Nebūtų nuostabu, jei greit pasirodytų, jog JTO posėdžiai turi vykti nuolat, be didesnių pertraukų, kaip tai yra Saugumo Taryboje.

Paprastai pirmas susirinkusių

atstovų darbas yra išsirinkti pirmininką. Paskui visos delegacijos pasako po kalbą, kur bendrais bruožais išdėsto savo pažiūras bent į svarbiuosius darbų tvarkoj įrašytus klausimus.

Tačiau šį kartą buvo kitaip. Indijos delegacijos pirmininkas pasiūlė rezoliuciją, pagal kurią tuojau į posėdžius turėtų būti pakviesta komunistinės Kinijos vyriausybės delegacija. Višinskis, žinoma, tą pasiūlymą tuoj parėmė, bet Achesonas pasipriešino. Diskusijos truko apie 3 valandas.

Pagaliam, Achesonui siūlant tą klausimą tuojau balsuoti ir atmesti rezoliuciją, ji ir buvo atmesta 33 balsais prieš 16, 10-čiai susilaikant.

Diskusijų metu Višinskis priminė Achesonui, kad Valst. Departamento Baltojo Knygoje apie Kiniją Achesonas rašęs, jog senoji Kinijos vyriausybė nereprezentuoja kinų tautos. Bet Achesonas nurodė, kad 43 iš 59 narių tebepripažįsta Čiankaišeko vyriausybę ir tokioj padėty siūlomas sprendimas negali būti daromas skubotai, nes tai bus precedentinis sprendimas ir ateities.

Višinskis iš savo pusės pasiūlė dvi atskiras rezoliucijas: vieną — pašalinti senąją Kinijos delegaciją, kitą — priimti naują delegaciją. Abi rezoliucijos buvo atmetos: pirmoji — 38 prieš 10, antrą — 37 prieš 11, aštuoniems susilaikant. Buvo priimta Kanados pasiūlytoji rezoliucija, kurioje numatoma septynių valstybių komisija, skirta išstudijuoti Kinijos reprezentacijos klausimą ir pateikti visumos susirinkimui savo rekomendacijas. Ta rezoliucija buvo priimta 42 balsais prieš 9, šešiams susilaikant. Pati komisija dar neišrinkta.

Tik po to buvo renkamas naujas pirmininkas šiai penktajai JTO visumos susirinkimo sesijai. Pirmuoju balsavimu buvo išrinktas Irano (Persijos) atstovas Nasrollah Entezamas. Buvo dar trys kandidatai: Pakistano atstovas Mohamed Zafrulah, Čekoslovakijos V. Siroky ir Lenkijos Stefan Werblowski. Išrinkus pirmininką, posėdis buvo atidėtas į trečiadienio rytą 9:30 val.

ŠIOJE ŠALYJE

GEN. MARSHALLO patvirtinimas Apsaugos sekretoriaus pareigose nepaėjo visai be pasipriešinimo. Dalis atstovų nurodinėjo, kad nėra reikalo keisti neseniai priimtą įstatymą vien tik tam, kad toks ir toks asmuo galėtų užimti pareigas. Tas įstatymas buvo priimtas tik prieš trejus metus, kai apsaugos reikalai buvo sujungti į vieną departamentą. Tada buvo bijoma, kad sekretorius nebūtų šališkas kurios nors kariuomenės rūšies naudai. Dar ir dabar vyksta ginčai tarp laivyno, aviacijos ir armijos, katruos reikia labiau stiprinti. Sekretoriaus nešališkumui garantuoti buvo nustatyta, kad tos vietos negalės užimti joks asmuo, kuris paskutinio dešimtmečio laikotarpyje yra buvęs kurių nors ginkluotųjų pajėgų aktyvioje tarnyboje. O štai dabar, vos trejiems metams praslinkus nuo to įstatymo priėmimo, jau reikia jį keisti, daryti išimti, nes gen. Marshallas dar tik prieš 5 metus buvo armijos štabo viršininku.

Kiti priekaištavo, kad generolas Marshallas jau yra per senas tokioms pareigoms, ypač tokiu laiku (69 metų).

Tik kai kurie senatoriai, jų tarpe ir senatorius Taft, atvirai pasakė, kodėl priešinasi tam paskyrimui. Jie visų pirma priminė, kad gen. Marshall yra vienas iš pirmųjų, kuris pradėjo vadinamąją Kinijos pradžio politiką ir kad jis yra Achesono politikos bendrakeleivis, kuriai esą negalima pritari.

Vis dėlto, nežiūrint tų priekaištų, kurie kai kurių senatorių buvo pareikšti labai aštriai, net įžeidžiančia forma, gen. Marshall naujose pareigose buvo patvirtintas.

Dabar aiškėja, kad Johnsonso atsistatydinimo priežastis buvo ne vien tik tas, kad jis buvo pasidaręs respublikonų puolimų taikiniu ir galėjo sudaryti nepatogumų rinkiminėje propagandoje. Pasirodo, kad jis turėjo nuomonų skirtumų ir dėl užsienių politikos Azijos reikaluose. Jis daugiau palaikė Mac Arthuro pažiūras Formozos klausime. Jis net nevengė privačiai pasisakyti ir už preventyvinį karą su Rusija, ir savo pažiūroms paramos net buvo bandęs ieškoti pas kai kuriuose respublikonų. Kadangi Achesono politika taip pat yra ir Trumano politika, tai Trumanas to nelajalumo negalėjo pakęsti ir patarė Johnsonui pasitraukti.

Gen. Marshallas yra Trumano ir Achesono draugas ir jų nuomonės sutampa. Marshallo santykiai su Mac Arthuru nuo senų laikų gana šalti ir jų nuomonės taip pat skiriasi.

Praktiška Marshallo paskyrimo reikšmė, manoma, būsimanti tokia, kad, visų pirma, vyriausybė bus didesnis vieningumas ir kad Amerikos politikoje Europa bus pirmesnėje vietoje, negu Azija. Marshallo motyvai tam esą tokie: aplink visas Maskvos komanduojamąs žemes yra apie 26,000 mylių sienų, kurių visų Amerika negali apstatyti pakankamai stipriomis jėgomis. Azijos kraštuose daug žmonių, bet maža pajėgos pramonės, o Europa tuo atžvilgiu žymiai pažangesnė, todėl, esą, ir reikia labiausiai rūpintis jos apgynimu. Azijoje teksią tenkintis tik tam tikrų punktų apsaugojimu. O tai reiškia, kad Čiankaišekas ir Formozą negaus daug paramos ir bus stengiamas kiek galint nesusiptykti perdaug su Kinijos raudonaisiais...

Kad į Europą bus daugiau dėmesio kreipiama, rodo ir tas, kad jau numatyta siųsti į Europą daug daugiau kariuomenės, negu dabar ten jos yra.

Jau pranašaujama, kad artimiausias konfliktas su Maskva dabar vėl gali būti Berlyne arba ir visoj Vokietijoje.

KAS IR KUR

• Rusai pakėlė į užsienius siunčiamų laišku tarifą. Dabar už paprastą laišką iš Rusijos (taip pat ir iš Lietuvos) reikia mokėti 40 kapeikų, už atviruką — 25 kapeikos. Laiško registravimas — 70 kapeikų. Iš Amerikos į užsienius paprastas laiškas apmokamas 5 centais. Rusai oficialiai sako, kad doleris yra keturi rubliai, bet iš laišku kainos išsina, kad doleris yra net 8 rubliai.

• Paskutiniu metu laiku į Australiją iš Vokietijos emigruojančius tremtinius veža lėktuvais. Kelionė trunka penkis dienas. Veža britų kelionių biuro lėktuvais.

• Sachmatininkas Povilas Vaitonis, gyvenęs Hamiltone, Kanadoje, sachmatų pirmenybėse laimėjo Ontario sachmatų meistrų vardą. Jo laimėjimą plačiai aprašė Kanados spauda.

• Prasidėjus mokslo metams, daugumoje lietuvių kalonijų atgaivinamos arba steigiamos šeštadieninės lietuviškos mokyklos, kuriose mokoma lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos, geografijos, kai kur ir literatūros.

• Į Amerikos imigracijos įstaigą Montrealyje, Kanadoje, nukeltas imigracijos inspektoriaus pareigoms lietuvis visuomenininkas Vytautas Širvydas.

• IRO susitarė su JAV katalikų, protestantų ir žydų religinėmis organizacijomis pervedti į JAV 100 tremtinių invalidų ir jų šeimų.

• Girdėti, kad IRO savo veiklą pratęs iki 1951 metų rugsėjo mėnesio. Esamu nutarimu, jos veikla turi baigtis 1951 metų kovo mėnesį.

• Teisininkas Martynas Kavolis tebegyvena Vokietijoje ir dirba IRO įstaigoje Ebingene.

• Laikraštiniukas V. Alseika, gyvenęs Bostone, persikėlė gyventi į Clevelandą.

• Toronto universitete mokslinį darbą dirba chemikai inžinieriai A. Zubrys ir Jonas Maurukas.

• Tarptautinėje futbolo olimpiadoje Rio de Janeiro plevėsavo ir Lietuvos vėliava. Nors Lietuva savo komandos ir neturėjo, bet ją sumaniai atstovavo sportininkas ir radijo pranešėjas Ed. Girys.

• Sachmatininkas Skėma Naujosios Anglijos pirmenybėse Providence, R. I., laimėjo antrą vietą. Jis surinko tik 1/2 taško mažiau, kaip pirmą vietą laimėjęs.

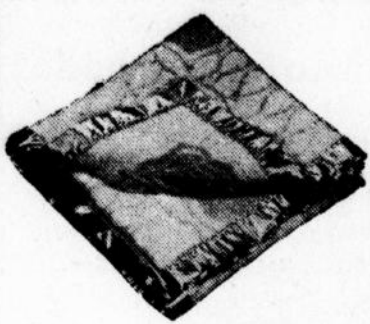
• Kun. Kazys Mažutis, dabar gyvenęs Bostone, išleido knygėlę, pavadintą Didžiosios Grumtynės. Knygelę galima gauti Darbininko redakcijoje, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass. Knygelę spausdinta Vokietijoje.

Mes duodame ir iškeičiame Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Išpardavimas!

Vaikams aprangos reikmenys

"Beacon" Crib paklodė, 36x50 dydžio. Dirbtinis šilko ir satino. Jacquard. Rausvos ir mėlynos. 1.99
"Baby Mae" medvilnės marškinėliai. Puikios minkštos baltos medvilnės. 2 už \$1
"Baby Mae" megztos suknelės iš minkštos geros rūšies medvilnės. Puikios darbo. 1.00
"Pepperell" priėmimo skepetas, kurios tokios malonios Baltos su rausvu ar mėlynu. Dviejų būdais užtraukiamos kelnaitės. Tikrai praktiškos kudiškams. Dydžiai 2 iki 6. 39c
Vilnonių batukų komplektas. Puikios rūšies trijų dalių minkštos vilnos komplektas. 1.99
Vilnoniai megztiniai paltukai, idealūs kudiškams drėgnam orui esant. 1.99
Dideli šalikai iš gryniausios vilnos. Gražiai padaryti ir tikrai patogūs. 3.99
"Koroseal" kudiškių kelnaitės. Geros rūšies neperšlapiamos kelnaitės. Ilgai dėvėti. 50c
Flanelinės suknelės ir kimono. Truputį ydingi, minkštos flanelės. Šilti. 2 už \$1
Persiuti padėklai populiaraus 17x18 colių dydžio, kiek ydingi, gero darbo, ilgai laiko. 4 už \$1
Persiuti padėklai populiaraus 17x18 colių dukas — su atsk. emal. indėliu. Higieniška ir labai patogu. 4 už \$1
Jėgai lavinti kedutė, gerai padaryta, tvirtai stovi. 3.29
Geros rūšies baltos Philippine suknelės labai dailu mažoms mergytėms. 1.99

**Paukščio akies spalvos
PAKLODELES**
27x27 colių dydžio, minkštos, 2.99
sugeriančios. Gera rūšis. tūz.

Basement Infant's And Kiddies' Department

BERNIUKAMS "Hop - a - long Cassidy"

KOJINĖS ELASTIŠKAIS RIEŠAIS

Truputį ydingos, 39 centų rūšies

Berniukai, štai kojines, tokias pačias, kaip jūsų mėgiamiausių herojų. Pasirinkimas visokių spalvų. Dydžiai nuo 7 iki 10 1/2.

29c

SLA PROBLEMOS

Žodį turi brolis A. M. Augūnas iš Bay Shore, N. Y.

SLA reikalų svarstymas ir leidybos SLA nariams pareikšti nuomos yra labai pagirtinas Dirvos žingsnis. Taip Dirvai pasitarkius, ir aš, ilgametis SLA narys, prašausi balso.

Ar tas svarstymas per Dirvą duos SLA organizacijai greit ir matomos nandos ir ar patenkins paskirų narių (speju — didžiūmos) norą padaryti labai reikalingų pakeitimų Tėvynėje, tą tik ateitis parodys. Bet bera ir tas, kad Dirva pasidrausino atidaryti savo skiltis diskusijoms apie SLA reikalus. Nes, mat, tiems reikalams leidžiamas SLA organas Tėvynėje apsitverė geležine siena (per seimų nutarimus) ir leidžia pareikšti mintį tik tiems, kurie sugeba jas pareikšti taip, kaip "konstitucija leidžia". O ja tik tie asmenys, kurie nori ar nenori kūrį rašinį į Tėvynę idėti, tai kitiems SLA nariams ir nelieka galimybės laisvai ir nevaržomai pasirodyti Tėvynėje su savo nuomonėmis.

SLA vadovybės rinkimo metu gal ir pateisinama uždaryti Tėvynės duris rinkiminei propagandai. Bet visiems kitiems SLA reikalams Tėvynėje turėtų būti atdara, kad būtų galima pakalbėti ir padiskutuoti apie visus be išimties SLA reikalus. Aišku, kad SLA narys, kuriam rūpi organizacijos gerovė ir garbė, nerąšys siekdamas organizacijai pakenkti, o pasisakys minti, kaip būtų galima ką pagerinti. Nariai, tas mintis bei sumanymus skatydami, turėtų progos geriau su reikalais susipažinti ir kuopu susirinkimuose tą aptarti ir pri-

rengti delegatus, kad padarytų reikalingus nutarimus. Argi toks konstruktyvus darbas gali būti priešingas organizacijos gerovei? O vienok prie dabartinės "konstitucijos" tas skaitoma ne-naudinga ar net kenksminga...

Šiuo laiku SLA organo Tėvynės klausimas yra labai svarbus ir jį reikia nuodugniai apsvaistinti, kad būtų galima padaryti reikalingus pakeitimus. Jeigu to bus atsieta (žinoma, ne anksčiau, kaip ateinančiame seime), tai būtų didelė nauda organizacijai, jos nariams ir visai Amerikos lietuvių išeivijai, o Dirvai už tai būtų didelis dėkui.

Dirva 35-me numeryje smulkmeniškai skaičiuoja Tėvynės pajamas ir išlaidas. Aš tuo tarpu į skaičius nesigilinsiu. Tai ne taip svarbu. Svarbu yra štai kas:

Ar Tėvynėje, tokia, kokia ji dabar yra, atneša naudą ir garbę organizacijai, ar ji patenkina didžiūmą SLA narių ir ar ji yra naudinga bei reikalinga seniems ir naujiems Amerikos lietuviams?

Nesuklysiu pasakydamas, kad į tą klausimą didelė didžiūmą narių ir nenarių trumpai atsakys: negera, nenaudinga ir nereikalinga.

Jeigu taip, tai kodėl SLA vadovybė ir seimai to nematė ir nepakeitė? Atsakant į tą klausimą tenka pasakyti, jog, matyti, kas nors, kur nors viršūnėse tokios Tėvynės nori ir todėl ji tokią yra. Kokiais iškaičiavimais to norima, nespėliosi, tai nesvarbu. Svarbu prirengti narius taip, kad jie tuos norus galėtų nustumti į šalį, o Tėvynę vėl pa-

daryti tokią, kokia ji kadaise buvo: praktini, garbinga ir visiems naudinga.

Tokia mintis, kad dabartinė Tėvynė yra reikalinga, gali būti tik centro raštinėje. Jeigu raštinė taip manytų ar mano, tai ji turi žinoti ir, be abejo, žino, kad jei Tėvynė kam ir duoda naudos, tai tik niekam kitam, kaip kuopu organizatoriams, kurie "verbuoja" naujus narius. Bet jeigu Tėvynė pašvenčiama tik organizatoriams, naujus narius padėti prirašyti, tai kuriems galams jos spausdina dešimtį tūkstančių, kada užtektų tik apie vieną tūkstantį ir tai tik kartą per mėnesį vietoj kiekvienos savaitės? Juk ne paslaptis, kad ir patys organizatoriai visko kas savaitę neskaityt, o tik pasižiūkia ir dar pasipiktina, kad jų intelektualas įleidžiamas. Todėl nebandykite savęs apgaudinėti, manydami, kad per Tėvynę laviname ir skatiname organizatorius ir tik jos dėka gauname daug "priverbuotų" narių. Tą lygiai gerai pasieksim siųsdami organizatoriams Tėvynę ir tik kartą per mėnesį.

Spausdindami Tėvynę kartą per mėnesį ir siuntinėdami tik organizatoriams, sutauptysim lėšų fondui tūkstančius dolerių. Jei manome, kad apyskaitos ir protokolai svarbu pranešti ir nariams, tai pasiųskime jiems tai porą kartų per metus, nes ir dabar jie nieko daugiau negauna, kaip tik tiek.

Leidžiant Tėvynę kartą per mėnesį ir tik vieną tūkstantį, o visiems nariams tik du kartus per metus, nereikės tiek tonų popierio, nereikės tiek paštui mokėti, nereikės tiek išlaidų ekspedicijai, o ir 75-dolerinio redakatoriaus nereikės, nes ta darba su tvarkys raštinėje dirbanti mergaitė ar spaustuvės darbininkas, casvėsdamas tam per mėnesį ketvertą dienų.

Jeigu norima ir manoma Tėvynę laikyti tokią, kokia ji yra, tai šis planas būtų sveikas ir pelningas. Bet jeigu norime Tėvynės, kaip laikraščio, didžiūmos Amerikos lietuvių organizacijos organo, kuris būtų visiems naudą ir garbę, kultūrą ir apšvietą, tai čia jau kitas klausimas. Tuo klausimu gal teks pakalbėti vėliau.

TREMTIS

Vienintelis lietuviškas laikraštis Vokietijoje. Eina nuo 1950 metų liepos mėnesio pradžios, kas savaitę. Leidžia ir redaguoja žurnalistas SIMAS MIGLINAS. Prenumeratos kaina Amerikoje ir Kanadoje — 50 centų vienam mėnesiui —

TREMTIES atstovai:

Visai Amerikai, išskyrus Chicagos miestą —
St. Nasvytis, 4579 W. 157 St., Cleveland 11, Ohio
Chicagos miestui ir Kanadai —
W. Stuogis, 1114 Florence Ave., Evanston, Ill.

REMDAMI TREMTĮ, REMIAME VOKIETIJOJE
LIKUSIUS LIETUVIUS — BE UZJURIO
LITUVIŲ PARAMOS JIE LIKS BE LAIKRAŠČIO!

EL DORADO

J. Švaistas

Galų gale suskambo visuose skyruose įspėjamieji skambalai, sustaugė sirena ir laivas pajudėjo. Po keturių valandų tvarkymosi, rikiavimo ir ilgo, nekantraus laukimo, laive prasidėjo naujas kelionės etapas. Visur DyPy gyvenime tas pats kantrybės ir nervų tampymas.

Laivas didžiulis, baltas ir žvilgas, tarytum svajonė. Kaip milžiniškas kelių aukštų pastatas plūduriavo jis Bremerhaven'o uoste, pačiam šiauriniam Vokietijos pakraštyje. Stambios aukštinės raidės USAT GENERAL M. B. STEWART iš tolo garsino ano vyro vardą.

Uosto vandenys laivas judėjo pažau, pasisukinėdamas. Panašu buvo į žmogų, kuris ilgesnėn kelionėn išvykdamas, lyg apsigalvoja, apsižvalgo, kol nutolsta nuo namų. Tik tada paspartina žingsnį.

Krantinė buvo nušali, prekinė, užkrauta ir nedžiuginanti akies. Nei palydovų, nei įprasto klegesio atsisveiki-

nant bei išleidžiant nebuvo. Tikras tremtinių transportas, kurie seniai jau vieniši, nuo visko atskirti ir etapų etapais varinėjami.

Šitokia nuotaika ryškėjo daugelio išplaukiančiųjų veiduose. Keista, sunkiai išaiškinama nuotaika, kada atliekamas veiksmas savo ir ne savo valia, kada priverstinai pasirenkama viena iš mažiau blogų išeikių. Rodos, vėl iš naujo ir gal paskutinį kartą atsisveikinama ne su svetima šalimi, bet su savo tėvyne. Dabar jau žymiai tolejo tėvynė. Skaudėnis beviltiškumas siaubė sielą ir klaikiai baime draskė širdį, tarytum laukinio paukščio, sugniaužto saujoje.

Vytautas Raudenis su savo žmona Kristina stovėjo dėnyje B atsirėmę aptvaros. Keista atrodė: abudu žiūrėjo ne į priekį, laivo kryptimi, bet atgal, į krantinę. Krantinėje tebestoviniavo bent dešimtis Konsuliarinės DP Patikrinimo Komisijos pareigūnų ir keliolika vietinių vokiečių smalsuolių.

Kristina suprato savo vyro būseną, bet ji nekantri ir nepakentė tylėjimo.

— Ko toks susimąstęs ir nieko nekalti? Juk, rodos, viskas dabar baigta ir, galima sakyti, laimingai. Sudieu, Europa ir visos mūsų pragaras.

Vytautas staiga krustelėjo. Jo akys nervingai žybciojo ir blaškėsi.

— Baigta tai baigta. Bet tasai nuolatinis tampymas, kvotos, įtarinėjimai taip jau paveikė nervus, jog negaliu atsigauti. Kai pagalvoju, atrodo kvaila, bet šit savaime, prieš savo valią, daires j krantą ir tarytum su laukine baime žiūriu, ar neatsiveja dar kas nors ir nemoja, kad sustabdytų laivą. Gal vėl koks pasauliuiškas skundas ir vėl begalinis tampymas. Ak, tie judošiški skundai, o paskum tokia neaiški, kankinanti būklė... Svarbiausia, kad nieko nežinau, kas, dėl ko. Niekas nepasako. Aiškiai jauti, kad yra priešas, bet kur ir kas? Nei kaip gintis, nei kur pagalbos šauktis... Tikrai, kaip piktosios dvasios apsestas, kuri jau nebijo nei švento kryžiaus, nei maldos. Mačiau gi: Juozaičiai, Karklėnai, Degėšiai turėjo būti mūsų transporte, šiame laive, bet neplaukia kartu. Vadinasi, sulaukys ir pačiu paskutiniu momentu. Visas komisijas, rodos, švariai, tvarkingai praėjo, o čia, paskutinėj stovykloj, įkliuvo ir tiek.

Aš esu tikras, kad laimingai baigsis, bet kiek žmonėms vargo ir nervų kaštuos...

— Kiti tiek pergyvena, kad rimtai suserga.

— Na, kaip gi nesusergs! Daugelis mūsų serga persekiojimo ir baimės liga. Ir visai ne dėl savo kaltės. Bet ten, aš manau, pagysim. Amerika laisvas ir platus kraštas. Šita juodoji ranka gal ten nebeapsieks.

— Tu manai, bolševikai?

— Na, žinoma! Kas gi kitas! Jie veikė ir tbeveikia per visas globojamąsias įstaigas. Tiek pirmiau UNRRA, tiek dabar IRO jų netruksta. Dažnai nebežinodavai, ar tos įstaigos užtaria, globoja tave, ar skandina. Juk atsimeni pačius pirmuosius skryningus. Esminis klausimas būdavo: kodėl pasitraukei nuo bolševikų? Kodėl atsiradai Vokietijoje, o ne kur kitur? Ir kaip atsiradai? Vadinasi, kaip perėjai Vokietijos sieną: traukiniu, arkliais, automobiliu, ar pėsčias? Jei arkliais ar automobiliu, tai kur juos paskum padėjai? Kam parduvei, už kiek? Jei pasakei gerą kainą, tai tu vokiečių draugas, atseit, nacių, fašistas! O jei toksi, tai bolševikų priešas, tuo pat ir sąjungininkų, nes anie draugai. Tokį tik į Niurnbergą, į teisumą, arba repatrijuoti, vadinasi, tiems

patiems bolševikams į nasrus...

Vytautas susimąstė. Apmaudingas, neramus nusisuko į šalį. Po valandėlės vėl blykčiojo jo akys.

— Visai kamantinėjo, kraipė tą DyPy...

Kristina priekaištingai, smarkesniu balsu prabilo:

— Bet, matai, kurie buvo apskurūs, greit susiorientavo. Tik tu ir keli toki versiai įkliuvo taip, kad tuoj po skryningo įsakė per dvi valandas išsikraustyti iš stovyklos. Dėl tavęs ir aš turėjau tiek iškentėti... Pamanyk tik, išmetė ir žinokis: arba mirk badu, būk vokiečių stumdomas po visus pašalius, arba pasiduok bolševikams, kurie to tik ir laukia, nagus išskėtę!

— Kodėl tu, Kristina, tokia neteisinga? Sakai keli. Argi tik viena tokia stovykla buvo? Juk metė iš visų — dešimtimis ir šimtais...

— Vistiek labai kvaila buvo iš tavo pusės. Ir atsakyk tu man taip nevykusiai! O juk aš tave buvau įspėjusi ir mokiau, kaip atsakyti į klausimą, kodėl pasitraukei iš Lietuvos? "Gelbėdamas savo gyvybę ir laisvę!" Aš buvau slapta nugirdus iš pat Central Office. Ten sėdėjo estai ir pašnibždom patarinėjo saviesiems. Kodėl tu tada nepa-

APIE NEPASTEBĖTAS VALANDAS

Rodos visi lietuviai žino seną priežodį: "Ant arklio joja — arklio ieško". Tas priežodis rodo, kad net kaimo gyvenimo aplinkoje esama tokių išsiblaškėlių, kurie kartais ima ir nepastebi čia pat po ranka turimo daikto ir jo labai rūpestingai ieško, nuo prajuokindami kitus.

Ką jau kalbėti apie protinio darbo darbininkus! Jiems, kažkodėl, išsiblaškymas yra lyg ir būtina ypatybė. Kas gi nežino anekdotų apie profesorius, kurie nervingai ieško akinių, kada tie akiniai yra tik pakelti ant kakto, arba ieškančių lietsargio, kai tas kabo ant jo paties rankos ties alkūne!

Br. Raila neseniai skundėsi, nesurandęs nuo fabrikinio darbo atliekamų valandų...

Atleiskite, bet man regis, kad čia irgi bus panašus išsiblaškymo apsirėškimas.

Štai aš dabar nebe teoriškai, o praktiškai stebiu, ką veikia vienas kitas iš žymesniųjų kultūrininkų. Ir matau, kad daugumas jų, nors ir fabrikuose dirbami, vis dėlto atranda tas atliekamas valandas ir negyvena, anot dr. J. B. kadai Dirvoj pamintotojo rašytojo, "gyvuliškai", tai yra, nesunaudoja viso savo laiko vien tik darbui, valgymui ir miegui.

Paimsiu vieną kitą pavyzdį iš man artimesnės aplinkos. Štai čiurolioniečiai. Visi — dainininkai, šokėjai, muzikantai, atskirų ansamblių dalyvadais ir pats dirigentas dirba fabrikuose, išmėtytose įvairiose didelio miesto dalyse, dirba įvairiu laiku, gyvena taip pat išsiblaškę vieni nuo kitų kelių kilometrų atstumuose. O vis dėlto per metus laiko, turėdami dar nugalėti ir pirmuosius įsikūrimo sunkumus, surengė koncertus Clevelande, Chicagoje ir Toronte, o dabar netrukus rengiasi koncertams į Philadelphia ir New Yorką.

Ar maža tam reikia valandų? Jie tačiau kažkaip tas valandas atranda, o kai kurie net ir klubeliui vizitą kada ne kada sudega, matai dažnai iš jų ir lietuviškose pamaldose, įvairių organizacijų susirinkimuose, gegužinėse, vakaruose, kituose pobuviuose ir visoje eilėje mažesnių pasirodymų, kaip darželių šventė, koncertas bibliotekininkų kongresui ir tt. O juk jie turi ir savo asmeninių bei šeimyninių reikalų: vienai turi šeimas, kiti kaip tik dabar jas kuria... Kaip gi jie tai galėtų padaryti, jei nuo

darbo fabrike nebūtų jų mano aną kartą skaičiuotų atliekamų valandų?

Keistas dalykas, bet yra tokių, kuriems nuo fabrikinio darbo ir visų šitų papildomų darbų dar kažkaip lieka valandų ir jie dar tai šį tai tą daro...

Pavyzdžiui, čiurolioniečių ansamblio dalyvis ir režisierius dar šiais metais sukūrė Clevelande jaunimo teatrą, surengė puikų spektaklį, kuriam ne tik režisavo, bet ir dekoravimas pagamino. Dabar iš Dirvos skelbimų matyti, kad jis ir Dirvos vakarui režisuoja komediją, joje vaidina ir dekoravimas daro. Atvirai kalbant, šitoks pavyzdys pralenkia visus teorinius apskaičiavimus ir nei man nebeaišku, iš kur tas žmogus suranda tiek laiko. O žinau tikrai, kad duoną sau jis uždirba ne kur kitur, kaip tik fabrike...

Bet eikim toliau. Štai prof. Pr. Skardžius — dirba skerdykloje, dirba gana sunkų darbą, kur dažnai reikia kilnoti nemažus svorius, dažnai turi dirbti ir šestadieniais, vadinasi, daugiau nei 40 valandų per savaitę, i darbovietę turi važiuoti i vieną galą daugiau kaip valandą laiko, o vis dėlto jis atrado tiek valandų, kad, girdėti, jau patikrino viso Lietuvių kalbos vadovo korektūrą du kartus, matome jį vedantį lietuvių kalbos skyrelius net dviejuose laikraščiuose, matome jį aktyviai dalyvaujantį Lietuvių Kultūros Fondo organizavimo darbuose, matome eilę jo straipsnių laikraščiuose, matome imantį drauge su kitais (St. Barzduku ir Ig. Malinausku, kurie irgi fabrikuose dirba) atkurti Lietuvių Kalbos Draugiją ir tt.

Tokių pavyzdžių būtų galima labai dau priskaičiuoti — teatleidžia man ta daugybė veiklių fabrikuose duoną užsidirbančių lietuvių, kurių nėra galimybės čia suminėti. Bet neiškenčiu nepastebėjus, kad ir pats Br. Raila kaip tik nuo fabriko atliekamomis valandomis kas savaitę parašo Dirvai Rašalo ašaras, dalyvauja Nemuno žurnalo redakcijoje kolegijoje ir rašo tam pačiam Nemunui, o kaip galima spręsti iš tų rašinių, paskaito ir ne vieną lietuvišką bei anglišką knygą, nekalbant jau apie laikraščius bei žurnalus. Taigi ir jis tas 38 ar maždaug tiek nuo fabriko ir kitos kasdienybės atliekamų valandų turi ir jas naudoja kultūriniam darbui. Jei jis tų valandų neturėtų, tai ir tų darbų, kuriuos matom padarytus, neat-

liktų. Todėl man ir prisiminė anas pradžioj minėtas priežodis, kai paskaičiau nusiskudimą, kad tų mano minėtų valandų niekaip neranda...

Ak, žinoma, norėtusi, kad būtų geriau. Argi nebūtų puiku, kad čiurolionies ansamblio ne tik dirigentas, bet ir visi dalyviai gautų algas už savo meną, kaip kada Lietuvoj valstybinio teatro visas personalas, ir kad jie galėtų visą savo laiką pašvęsti tik meniniam darbui. Gal rezultatai būtų didesni, jeigu nepakirstų tokiomis atvejais įsiveisias išdykimas bei intrigėlės...

Puiku būtų, jei turėtumėm toki kultūros fondą, kuris sugebėtų išlaikyti kokią mokslą akademią ir surinktų jį dirbti visus mūsų mokslininkus. Nebloga būtų, jeigu čia turėtumėm ir tokią spaudą, kurioje galėtų vien savo gabumus atitinkantį darbą dirbti mūsų žurnalistai, nebūdami aprausti rinkėjų, ekspeditorių bei šlavikų darbais...

Bet... Esame tokiose aplinkybėse, kur apie tai netenka sva-joti. Tačiau dėl to, kad čia niekas tokios malonios prabangos mums nesukūrė, nėra kalti tie kraštai, kuriuose mums teko prisiglausti.

Jei čia nenorim apsiriboti duonos užsidirbimu, jos suvalgymu ir išsimiegojimu, jei norime dar ir savos kultūros srityje ką sukurti ar bent atlikti, tai reikia gerokai pasitempti.

Galimybė tai padaryti tačiau čia yra. Ir dabar tebesu tos nuomonės, kad minėtas rašytojas, kuris kalbėjo apie "gyvulišką gyvenimą" yra nemažas lepūnas ir didis miegalus, ir kokias surasti nei kiek laisvų valandų žmogiškam gyvenimui. Arba, nebent jis būtų patekęs i kokias nepaprastas darbo sąlygas ir neturi iniciatyvos susirasti kitokio darbo, kaip kiti, kurie, nors pa-dejuodami, pasiskusdami, bet vis dar nenusileidžia i "gyvuliško gyvenimo" laipsnį.

B. K. Naujokas.

NUO 1950 M. SPALIŲ 1 D.

Dirvos prenumeratos kaina yra tokia:

JUNG TINĖSE VALSTYBĖSE:

\$4.00 — visiems metams
\$3.00 — 39 - oms savaitėms
\$2.00 — 26 - ams savaitėms
\$1.00 — 13 - kai savaitėm

KANADOJE:

\$4.50 — visiems metams
(5 kanadiniai dol.)
Mokant dalimis — už
1 kanadinį dolerį arba
90 USA centų — 10 savaitėm

VISUR KITUR:

\$5.50 — visiems metams
Mokant dalimis — už
1 USA dolerį — 8 savaitėm

ANKSCIAU UZSIMOKĖJUSIEMS PRIMOKĖTI NEREIKIA IR JŲ JAU APMOKĖTAS LAIKAS NEBUS SUTRUMPINTAS

Dirvą užsisakyti galima kiekvienu metu, nelaukiant metų ar mėnesio pradžios. Prenumeratos laikas skaičiuojamas nuo tos savaitės, kurią yra gautas užsakymas ir pradėdamas siuntinėjimas.

The Dance of Lietuva

Tautinis šokis, gimęs lietuvių kūrėjo širdyje, gavęs stiprybės lietuviškame kaime, džiuginęs jaunus, senus, kartu eilę metų kentėjus ir su tauta kėles naujam gyvenimui, pražydęs įvairia spalvais žiedais savoj, jaunoj, nepriklausomoj tėvynėj, prasi-veržęs pasaulin, kad pelnytų laurų vainiką savojo kūrėjo savosios tautos garbei ir mūsų džiaugsmui, pasididžiavimui.

Iš lūpų i lūpas, iš kartos i kartą močiutės, tėvelio nupaskotas, pašoktas lietuvių tautinis šokis pagaliau čia, Amerikoje, susilaukia savo rašytojo paminklo.

The Dance of Lietuva

Tai knyga, kurioje surinkta ir smulkiai aprašyta daugiau kaip penkiosdešimtys lietuviškų šokių ir žaidimų. Knyga, kurios laukėm, kad mūsų tautiniai šokiai dar labiau kitose tautose pasklistų ir laiko srovės nebūtų nuplauti užuomarštin.

Šios knygos autorius ir leidėjas, visų šių šokių surinkėjas ir aprašytojas yra Vytautas F. Bieliajus. Jį žino visa Amerika, kaip lietuvių ir didžiausių tautinių šokių žinovą. Jis yra giliai išstudijavęs visų Europos tautų, indų, meksikiečių šokius ir pamilęs-savus, lietuviškus.

Štai V. F. Bieliajus daugiau kaip trys mėnesiai važinėja po vakarines JAV valstybes, mokydamas ir populiarindamas tautinius šokius įvairiose mokyklose, universitetuose, specialiose stovyklose. Paskutinė jo sustojimo vieta buvo San Francisco. Dabar V. F. Bieliajus jau Meksikoje. Spalių mėnesį mes galėsime jį sutikti važinėjantį su tautinių šokių pamokomis jau rytinėse JAV valstybėse.

Tautinių, o ypač lietuviškų šokių ir tautosakos populiarinimui V. F. Bieliajus Chicagoje pastoviai leidžia anglų kalba žurnalą Viltį — a folklore and lithuanistica magazine.

Ir štai iš šio tautinių šokių žinovo ir mylėtojo rankų susilaukiam anglų kalba mūsų tautinių šokių pilnutėlės knygos The Dance of Lietuva.

Pirmoje knygos dalyje yra aprašyta šokiai ir žaidimai su dailėmis piešiniais ir mo-kyklinio amžiaus vaikams. Dailėlis lietuvių ir anglų kalba.

Antroje dalyje — mūsų senieji tautiniai šokiai. Čia rasime gražųjį Jonkėlį, populiarijį Ōželį, visų pamiltą Blezingėlę, kuri

Amerikoje žinoma, kaip pergalės šokis, nes jos svarbiausia ir gražiausia figūra yra "V" (victory) pavidalo, per pasaulį ke-lijantį Lenciūgėlį, tiek daug, daug pasigerėjimo sukeliantį Malūną, Plovėjus, Kubilą, Kepu-rinę, Vėdarą, Žiogelius, Mikitą ir visą eilę kitų vienam matytų, kitam negirdėtų lietuviškų tautinių šokių.

Trečioji dalis apima nelietuviškos kilmės šokius, kurie lietuvių šokiami, ir įvairias polkas, pav., Vestuvių, Dzūkų, Lengvos Kojos.

Šiai knygai įžangą parašė Sarah Gertrude Knott, tarptautinių festivalių direktorė ir tautosakininkė Washington universite-te, St. Louis.

Knyga praturtinta prof. K. Pakšto specialiai paruoštais žemėlapiais ir diagramomis.

Specialus skyrius apie lietuvių ir jų tautinius rūbus.

Visą knygą puošia Lietuvoje ir Amerikoje darytos šokių nuotraukos ir Roberto Treonio šokių figūrų piešiniai — tas labai daug palengvina išsiaiškinti ir pačius šokius.

Kiek daug tautinių šokių medžiagos ras šioje knygoje kiekvienas, kuris moko jaunimą mūsų šokių! Kiek džiaugsmo ir naudos tam, kuris, šios knygos padedamas, tikrai turės galimybę pradžiuginti visus savojo klonijoj lietuvių tautiniais šokiais. Ir Tau, kuris dalyvauji kurioj tautinių šokių grupėj, bus

malonu turėti šią knygą, kaip savo, pamiltą darbo matomą, apčiuopiamą vaizdą. Jums, kurie grožitės Malūnu, šokat su Lenciūgėliu, bus tikrai gera turėti savojo namuose mūsų tautinius šokius, kad ir patys kartas nuo karto pasidžiaugtumėte, o ir svečiai — lietuviui, kaimynui — kitataučiui parodytumėte. Mums visiems The Dance of Lietuva bus pirmoji dovana savajam pažįstamam, artimui, tiek lietuviui, tiek ypatingai kitataučiui, kuris domisi Lietuva, lietuviais, jų savita tautine kultūra.

Knyga pasirodys šį rudenį. Bet nelaukime rudens, padėkime jau dabar šiame darbe Vytautui F. Bieliaui savoju skatiku, kuris tikrai parneš mums visiemis ir didelę naudą, ir malonumą. Siųskime tris dolerius šiuo adresu: Vytautas F. Bieliajus, 1028 E. 63-rd St., Chicago 37, Ill. Juo anksčiau nusiųsime, tuo anksčiau džiaugsimės savais tautiniais šokiais knygoje.

Tik mūsų visų rankų remia-ma The Dance of Lietuva galės išvysti dienos šviesą ir kuo plačiau pasklisti tautos, kaip vie-nas iš mūsų tautinės kultūros atspindžių.

Lai sklinda mūsų tautiniai šokiai spausdintu žodžiu ir gyvu paveikslu po visą Ameriką ir visą pasaulį, parsinešdami kitų tautų pripažinimą ir pagarbą šioje tautinės kultūros srityje mūsų Lietuva.

Liūdas Sagys

PRASNAUSTA?

Man yra lemta gyventi kiek toliau nuo lietuviškų kolonijų, todėl kiekvienos šventės progą naudoju stengdamasis apsilankyti man artimiausioje Baltimorėje, čia susitikti pažįstamus ir atsigausti dvasia, dalyvaujant jų surengtuose pobuviuose.

Su tokia pačia viltimi ir rugsėjo 8 dienos vakarą pasileidau į Baltimorę praleisti savaitgalio, būdamas visiškai tikras, kad turėsiu progos dalyvauti ir rugsėjo 8 dienos tautinės šventės iškilmėse. Tiesa, niekur laikraščiuose iš anksto jokio pranešimo apie tos šventės rengimą nebuvau matęs, bet galvojau, kad tie pranešimai, kiek pavėluoti, bus spaudoj šią savaitę.

Bet, atvykęs į Baltimorę, sužinojau, kad niekas jokio minėjimo šia proga nerengia...

Aš suprantu, kad vietinės or-

ganizacijos (turiu galvoj senąsias draugijas) nesusiprato padaryti — čia šį šventę nebuvo taip išpopuliarinta, kaip, pav., Vasario 16-toji. Bet kurgi buvo tremtinių draugija?

Girdėjau kitur kalbant, kad šį šventę, esą, dirbtinai atsiradusi, ar ne tokiais laikais pradėta iškilmingiau švęsti, ar dar kuris galas abejojimų kelia. Bet visos tos kalbos neatlaiko jokios kritikos. Svetimame krašte kiekviena proga lietuviškai demonstracijai turi būti rūpestingiausiai išnaudota. Bet Baltimorėj nei tokių kalbų negirdėjau. Ot tik taip sau, nesurengę ir tiek... Žodžiu sakant, greičiausiai, prasnau-dė.

Mano, ir daugelio kitų, kaip tik tremtinių draugijos narių, šiuo atveju priekštingas žvilgsnis krypo į tremtinių draugijos valdybą.

K. Varnagiris.

klausei manęs? Dabar žiūrėk, kad klausytum! Kai aš patariu, visada geriau išeina.

Vytautas laikėsi savo nusistatymo.

— Taigi, visi kaip vieno jaukintojo mokytos papūgos, arba gramofono plokštelė...

— Kodėl gi ne? Juk tai visai natūralu, nes visi tokio paties likimo ištikti. O kas gi išėjo iš tavo originalumo?

— Nesakau, kad tai labai originalu, bet logiškiau ir man taip geriau patiko. Atsakymas — fronto ir karo aplinkybių verčiamas — buvo visai neblogas.

Bet, mat, prikibo tas kvotėjas. Jis tuoj klausia: "Juk dabar nei fronto nei karo nebėra, tai kodėl nenori grįžti savo tėvynėn?" Aš vėl neblogai atsakiau: mano tėvynė priešo okupuota, ji dar nėra laisva. Tada kvotėjas dar smarkiau pašoko ant manęs: "Koks priešas? Kodėl?" Čia ir prasidėjo...

— Ir įsipainiojai.

— Ne, neįsipainiojau, bet mano teisybė, matyt, nepatiko.

Vytautas buvo besistengias nesi-karščiuoti, šalčiau praleisti būtuosius įvykius. Tačiau šiuo momentu jis neiš-tūrėjo. Tiek įsikarščiuo, kad net kitų toliaus tovinčių dėmesį atkreipė.

— Ak, visur tas veidmainiškumas ir melas: šlykštus, begėdiškas. O juk

visa tai taip aišku ir paprasta, kaip už-šukuota plikė. Ir štai tik dabar, po ket-verių metų... Nedaug, rodos, laiko praėjo, o jau kiti vėjai papūtė. Dabar emigracijos komisijose svarbiausias klausimas jau visai kitoks: ar nebuvai, ar nesį komunistas? Štai kada jau at-virai galėjom pasisakyti, kad pabėgom nuo bolševikų! DyPy teisės gražintos, bet kas iš to. Argi tai jau visa? Kurgi at-pildas už nieku nepateisinamą skriaudą? Ar nubausti tikrieji viso to kalti-ninkai?

Laivas jau buvo įplaukęs Šiaurės jūron. Jis plaukė švairias vandenimis. Popietinė pavasario saulė linksmai gla-monėjo žalsvas bangas. Bet Raudenių sieloj nebuvo nei giedra, nei švaru. Daug daug drumzlių, tirštų, skaudžių, tarytum aštraus stiklo gabaliukų, te-bėraižė visus pojūčius. Tos drumzlės ne-pasiliko užpakaly, kaip iš laivo išmeta-mos atmatos, bet plaukė kartu, nuolat suplakamos ir iškildamos. Jos buvo gi-liai įsisunkusios su krauju į pačią širdį.

Antroji kelionės diena pasitaikė taip pat saulėta, rami. Laivas jau buvo pralenkęs Anglijos krantus ir veržėsi didžiaisiais Atlanto vandenimis. Rauden-iai vis laikėsi kartu ir daugiausia atvi-rame ore. Juodu vaikščiojo abiejuose

dėniuose, sustodavo aikštelėse. Čia įsi-žiūrėdavo į vandenį, nulydėdami akimis ligi pat horizonto, čia vėl stebėjo žmo-nes. Įvairių įvairiausi plaukė tuo pat laivu ir vis DyPy. Vienų kalbą suprato, kitų tik pirmą kartą teiškirdo... Nei su viena, nei su kitais ilgėliau pabendrau-ti didelio noro neturėjo. Iš anksto buvo numanu, kokios temos bus liečiamos. Se-nos, aitrios ir šimtą kartų permaltos.

(Bus daugiau)

GABUS VAIKAS

— O, tas biaurybė, niekšas! Lie-tuvius lietuvius smaugia! Štai kokie pa-razitai mus valdo... Aš žiūrėt nega-liu i tą gyvatę! Tokių reiktų nebeįsi-leist i Lietuvą! Savas savą ēda!... — plūdo stovykloje gyvenanti Šiaučiuvi-nė Arūnė.

Paklausiau Šiaučiuviene, kodėl tas Arūnas jau taip nepatinka ir ji tuoj pa-aiškino:

— O kaipgi! Mano vyras šoferiau-ja pas anglius. Tai kol garažo vedėju bu-vo lenkas, tai mano vyras prie 120 mar-kių algos kas mėnesį vis dar po kokius 600 markių padarydavo už benzina. O tas lenkas dar daugiau padarydavo, bet užteko visiems. O dabar, kai vieton

to gero lenko paskyrė šitą rupužę Arū-ną, tai nei cento virš algos vyras nega-li uždirbti. Tvarką, mat, padarė niek-šai! Lyg tas Benzinas būtų jo! Na, pa-lauk, ateis tokiems galas!

Reikia dar pasakyti, kad šitoki Šiaučiaus tipo šoferiai, bedarydami pi-nigą iš vogto kariuomenės benzino kar-tais ir įklūdavo, būdavo pasodinami i kalėjimą ir tuo išgarsindavo lietuviš-kumą prieš svetimtaučius...

Apie šoferius ne iš savo kompa-nijos jie atsiliepdavo su panieka: "Ach, šitas vyras — visai nekombinuotas..."

Taigi, mūsų kombinuotas Šiaučius dirbo pas anglius, o žmona reguliariai ei-davo išpažinties ir negalėdavo i naują-jį vyro bosą be pasipiktinimo žiūrėti.

Čia kartą buvau svečiuose. Ir Šiau-čiuviene jau čia pat beesanti. Viena kul-tūros idealy kupina mokytoja, ilgai kal-bėjusi apie lietuviškos dvasios išlaiky-mą jaunimo širdelėse, staiga pradėjo verkli ir šluostytis ašaras. Ašarų prie-žastis buvo jos 12 metų Jurgutis, kuris čia vos 6 mėnesius palankęs mokyklą, savo amerikonišku akcentu tiek pra-lenkė net ir čia gimusius vaikus, kad motina jau tik retą jo ištartą lietuviš-ką žodį tesupranta...

Pradėjome lietuviškos dvasios pa-

kirstą mokytoją raminti, kad neverktų.

Prabilo ir Šiaučiuviene:

— Jums tai dar pusė bėdos. Ot man tai daug blogiau su vaiku atsitiko. Ži-note, mes, kaip tikintieji, tai mūsų Aliu-ką paruošėm prie pirmos išpažinties tik čia, nes stovyklos kunigas pradėjo užsistoti už tuos gyvates, kurie savuo-sius ēsdavo, tai pas jį nenorėjom vaiko leisti. Čia Aliuką sėsėlės paruošė ir rytoj jis turi eiti išpažinties. Šiandien gi žiūriu i jo sąsiuvinį, ogi ten nuodėmės susirašytos:

"Pavogiau dešimtštorį: revolve-rį, kaukę su ūsais, Roy Rogers pa-veiksluką ir sviedinį.

Pavogiau dragštory: žiūronus, akinius nuo saulės, kramtomos gumos ir 4 knygtines fanių."

Tai ką dabar mes, tikinti žmonės, galim sakyti! O dėl lietuviškos kalbos, tai Aliukas labai aiškiai kalba, negalim skystis... Iš viso — labai gabus vaikas. Šiaučiuviene neverkė, bet iš veido buvo matyti, kad susikrėtusi.

O aš klausiau ir galvojau, kad Aliu-ko kelias prie blogai saugomų fanių knygelį buvo nulaistytas blogai sau-gomu angliškų benzinu...

V. Skinka.

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

BOLŠEVIZMO, NACIONALSOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja: Jonas LEONAS

12)

KAIP LIETUVOJ BUVO KURIAMA Č E K A

Augustas Gailius
buv. Lietuvos kriminalinės policijos valdininkas
(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Saveime suprantama, kad prie kiekvieno agentūrinamo žmogaus čekistai, kaip nurodė Guzejevas, pradžioje ėjo geruoju. Jei geruoju kalbinamas ir visokiais pažadais, kuriuose pirmą vietą užėmė geros tarnybos, gundomas agentūrinamasis asmuo nesutikdavo bendradarbiauti, tai griebdavosi kitokių priemonių. Vyravo neginčijama taisyklė, kad tik tada čekistai privalo iš anksto surinkti visas žinias apie tuos asmenis, kuriuos jis nori paversti savo agentais. Žinios privalėjo būti taip tikslios ir smulkios, kad visas agentūrinamo asmens gyvenimas būtų žinomas taip, kaip jis žinomas patiems artimiausiems draugams, giminėms.

Turėdami reikalingas žinias, kurių rinkimas kartais užtrukdavo iki kelių mėnesių, čekistai kreipdavosi į savo auką dviem būdais: 1) paskirdavo pasimatymą arba 2) suimdavo. Numatytoji auka būdavo suimama tik tuo atveju, kada ji niekur netarnaudavo arba nedirbdavo ir būdavo pavojus, kad gali pasislėpti. O dirbantį arba tarnaujantį pradžioje būdavo tik išaukiami pasimatymui kurioje nors čekistų pasirinktoje vietoje.

Iškvietam į pasimatymą asmeniui čekistai viena arba kita forma pasiūlydavo bendradarbiauti. Atsakymo atveju pasiūlydavo grąžinti atleisti iš darbo, suimti jį patį ir jo šeimą. Kartą su tokiais grąžinimais būdavo aiškiai pasakoma, kad, suimdamas dirbtį, agentūrinamasis ne tik tų nemalonių nepatirs, bet ir už jo bendradarbiavimą jam bus gerai atlyginta, o vėliau, sąžiningai dirbdamas, jis galės laukti žymių paaugstinimų, paskyrimų į geresnes vietas, net ordinų ir "putiovkų" į kurortus nusipelnusiems darbuotojams.

Taigi, agentūrinamasis galėjo pasirinkti arba karjerą, papildomas pajamas ir garantuotą "laisvę", arba kalėjimą sau ir persekiojimą savo šeimai. Pasirinkimai, toli gražu, nebuvo lygiaverčiai ir todėl atakuojamasis žmogus turėjo būti pakankamai ryžtingas, drąsus ir doras lietuvis, kad neužsikabintų ant čekistų meškerės. Įvairios, kartais pašaliniam žmogui visai ne užčiuopiamos, aplinkybės priversdavo agentūrinamą asmenį arba eiti kalėjimą arba pasirašyti pasižadėjimą. Dėl to kartais ir randama tarp buvusių užagentūrintų asmenų ir tokių, kurie, rodos, jokių būdų negalėjo būti agentais.

Ir su atsisakančiais taip pat nevienodai elgdavosi, nors visiems kėlė baimę tais pačiais grąšinimais. Atsisakydamas kiekvienas galvojo, kad aukojo ne tik save, bet ir visą savo šeimą. Tačiau čekistai ne kiekvieną atveju savo grąšinimus įvykdavo. Tai būdavo greičiausiai ne dėl čekistų gėdosjūdo (tas žodis jiems visai netinka), o tik dėl to, kad buvo jau per daug tokių, kurie atkakliai atsisakinėjo su jais bendradarbiauti. Tos kovos atkaklumo pakankamai galima rasti šios rūšies atsiminimuose. Tą pavaizduoja ir šitos atsitikimas, kurį man asmeniškai pasakojo dar bolševikų laikais vienas bolševikinis pirmojo Kauno restorano komisaras:

— Visai nelauktai buvau paskirtas restorano komisaru. Tas paskyrimas mane nustebino, nes niekur nebuvau prašęs jokio darbo. Tačiau netrukus visas paaiškėjo. Praslinkus tik kelioms dienoms po mano paskyrimo, mane pasikvietė man asmeniškai pažįstamas čekistas žydas Todesas ir pareiškė, kad tą vietą, girdi, aš gavau ne veltui. Už tai privalau atsilyginti. O tas atsilyginimas esąs labai paprastas: turu būti NKVD bendradarbiu ir apie viską, ką patirsiu restorane susidurdamas su svečiais, privalau pranešti jam. Girdi, smulkmenas surinks patys kelneriai, nes su jais jau esą susitarta. Man tereikėjęs stebėti "stambesnes žuvels". Kad tas stebėjimas būtų sėkmingesnis, Todesas reguliariai mokėdavo man tam tikrą sumą, kurią aš privalėsiu išleisti, prabėgdamas nugirdyti jo nurodytus asmenis. Kai aš, visos tos kalbos išklauses, vistiek nuo pasiūlymo atsisakiau, maloniai su manimi kalbėjęs Todesas staiga pasikeitė. Jis išklijojo mane pasakutiniiais žodžiais ir pareiškė, kad aš, kaip kontrrevoliucionierius ir liaudies priešas, supūsiu kalėjime. Tačiau tą vakarą dar nesuėmė. Po poros dienų buvau paimtas tiesiai iš restorano. Vėl tie patys pasiūlymai ir tas pats atsisakymas. Tada jau nepaleido. Dvi paras išlaikė NKVD požemyje. Gyvas buvau tik vandeniui. Duonos nė kąsnelio negavau. Tretį kartą siūlant dirbti, Todesas savo kabinete kito riebius ir skanius pietus, parengtus dviems. Jis gardžiavosi tuo laiku, kai aš alpu iš bado. Reikėjo tik pasirašyti pasižadėjimą ir būčiau galėjęs tuojau savo badą marinti. Kai vis dėlto atsisakiau, buvo įsakęs vesti atgal į požemį, bet kažkodėl apsigalvojo ir liepė paleisti.

Vargšas komisaras buvo dar du kartus suimtas, kalintas, kankintas ir vėl paleistas. Daugiau nebeužrašė tų "malonumų" patirti, bandė pasislėpti nuo čekistų provincijoje, bet 1941 metų birželio mėnesį čekistai jį net kaime surado ir kartu su visa šeima ištremė į Rusijos gilumą.

Panašiai buvo ir su vienu Lietuviškos Enciklopedijos administracijos tarnautoju. Prieš pat masinius trėmimus, čekistai jį buvo pasikvietę ir siūlė pasirašyti pasižadėjimą bendradarbiauti. Iš jo norėjo gauti žinių apie šaulius. Gavęs dvi dienas laiko apsigalvoti, jis maldavo draugų patarimo. Ir nors artimieji, nujausdami artėjantį karą, siūlė jam suimti, bet jis čekistų pasiūlymą atmetė. Dėl to jį ir jo šeimą taip pat netrukus ištremė į Sibirą. Tokių pat pasiūlymų ir tokio pat likimo susilaukė ir keli žurnalistas.

Šiuo principu varydami agentų vervavimo darbą, čekistai prievartavo daugumą tarnautojų, pradedant pačiais aukščiausiais ir baigiant žemiausiais. Kartais čekistai, susitarę su jiems priklausančiais įstatais ir įmonių kadru viršininkais, kurie faktiškai taip pat ėjo čekistų pareigas, numatytą asmenį pradžioje paaugstinavo, o po to pasiūlydavo bendradarbiauti.

LIETUVIAI AMERIKOJE

BALTIMORE, MD LIET. DEMOKRATŲ KLUBO SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 12 dienos vakarą Lietuvos Demokratų Klubas turėjo savo susirinkimą klubo patalpose, 816 W. Leonard St. Susirinkimas buvo šauktas sąryš su įvykstančiais Marylando seimo rinkimais. Susirinkime dalyvavo ir kalbėjo gubernatorius Lane, senatorius George W. Della, Baltimorės majoras D'Allessandro ir keturi demokratų kandidatai. Susirinkimui pirmininkavo ad. Nadas Rastenis, o bendra tvarka ir svečių priėmimu rūpinosi klubo pirmininkas St. Janušas.

NAUJAS SVETAINĖS SEIMININKAS

Ilgus metus buvęs Lietuvos Svetainės šeimnininkas Matulauškas nuo rugsėjo mėnesio pradžia iš tų pareigų pasitraukė. Nauju šeimnininku pakviestas J. Kriaučiūnas.

LĖKTUVŲ Į VESTUVES

Šį šeštadienį Newarko įvyks Juozo Milunačio dukters Elenos vestuvės su Petru Padgolskiu. Vestuvėse dalyvauti pakviesta ir eilė baltimoriečių: Ursulė Brokienė (Milunaitytė), jos dukterė Edna Požerienė, Pranas ir Ona Milinciūnai, Petras Bubokas su žmona Konstancija (Milunaitytė) Tamas Stalgis su žmona Ona (Milunaitytė) ir Povilas Mikušauskas su žmona Vera (Milunaitytė). Svečiai sutarė keliauti į vestuves lėktuvu. Laimingos kelionės ten ir atgal!

Ant. Kurelaitis

DETROIT, MICH. ALT SAJUNGOS 4 SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, rugsėjo 24 d., 12:30 val. dieną, šv. Antano parapijos mokykloje, 25th St. ir Vernon Highway, įvyks Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 4-to skyriaus susirinkimas, pirma po vasaros pertraukos. Susirinkimas bus svarbus, nes bus rengiamasi keletui svarbių rudens pareigimų. Be to, reiks numatyti atstovus į centro šaukiamą Tarybos ir skyrių pirmininkų ar jų atstovų suvažiavimą, kuris įvyks New Yorke, spalio m. 14 ir 15 dienomis.

Kviečiame visus narius ir tuos, kurie nori arčiau su šia organizacija susipažinti.

Skyriaus valdyba.

BALFO RINKLIAVA

Kitą šeštadienį, rugsėjo 30 d., visame Detroito mieste bus vieša aukų rinkliava Balfu naudai. Labai svarbu, kad susidarytų kiek tik galima daugiau rinkikų, nes nuo to daugiausiai pareina rinkliavos rezultatai.

Rinkikams užsiregistruoti dar galima pas vietos Balfu pirminkę E. Paurazienę, 17403 Quincy Ave., ar telefonu: UN 2-3298.

J. K.

PAULINOS JANUŠONYTĖS kuri paskutiniu metu Vokietijoje studijavo Pineberge, Baltic University, ieško

Birutė KEMEŽAITĖ,
gyvenanti 6920 Bayliss Avenue,
Cleveland 3, Ohio.

Pakvietimas užsirašyti Lietuvių Naujienas.

Sieninis Kalendorius 1951 m. Free

Skaityk ir garsinkis Lietuvių Naujienose, paveiksluotas
32-jų puslapių mėnesinis žurnalas. Isteigtas 1938 m.
Prenumeratos kaina 1 metų \$2.00; 3 metams \$5.00. Adresuok:

LIETUVIŲ NAUJIENOS
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Ieškantieji darbo irgi gaudavo "malonių pasiūlymų", pasirašyti pasižadėjimą agentūriniam darbiui. Tai patyriau, ir aš pats ant savo kailio. Išmestas iš kriminalinės policijos, kartą užklydau į Tiekimo ir Gaminių Realizavimo valdybą. Tos valdybos kadru skyriaus viršininkas, žinoma, žydas, peržiūrėjo mano anketą ir truputį pareiškė:

— Mes galim duoti jums darbo ir pamiršti praeitį, bet jūs turite už tai atsilyginti ir pasirašyti pasižadėjimą, kad apie viską, ką patirsitė įstaigoje ar už jos sienų, pranešitė man, arba, jei mane perkeltų kitur, mano nurodytam NKVD tarnautojui.

Kai atsisakiau, jis piktai pastebėjo, — Atmintinkite, kad kitokių būdų darbo negausite. NKVD žinos, kad jūs jau vieną kartą mūsų pasiūlymą atmetėte ir neduos sutikimo jus priimti.

Tai buvo tikrai naivus dar pradedančio agentus medžioti čekisto grąšinimas, bet vis dėlto jo žodžiai išsipildė. Tarnybos niekur negavau. Reikėjo verstis padidiniu darbininku. Bet ir tai nebuvau užmirštas. Čekistai rasdavo progu iš naujo patiekti savo pasiūlymus. Pasirodo, kad jie žinojo, jog bastausi be darbo ir baigiu visus savo daiktus į duonos kąsnį keisti. Tą padėję jie, kaip išmanydami, išnaudojo ir vis sakydavo:

— Niekis. Anksčiau ar vėliau vistiek turėsite susitarti. Bet čekistų bėgimas iš Lietuvos 1941 metais prasidėjo anksčiau, negu jie sulaukė to susitarimo.

Buvęs kriminalinės policijos tarnautojas Vytautas Budrys, aprašinėdamas savo pergyvenimus bolševikiniais laikais, taip pat pasakoja apie NKVD pastangas įsigyti agentų. Vienoje stotyje jis buvo pakliuvęs į NKVD organų rankas. Čia jie išdrožė jam kalbą apie pareigas socialistinei tėvynei ir pabaigoj pareiškė, kad pas juos esanti tokia tvarka, jog paleidžiamas sulaukiantis turuoti pasižadėjimą toliau bendradarbiauti su NKVD organais. Norėdamas išsisukti iš čekisto rankų ir, pirmą kartą pasitaikius, sprukti užsienį, Budrys, sakose, pasižadėjimą pasirašė. "Draugas" čekistas diktavo, o Budrys rašė:

"Aš, NN., pasižadau bendradarbiauti su VRLK (NKVD) organais, padedant išaiškinti prieš Liaudies Vyriausybę veikiančias slapta grupes bei asmenis. Savo bendradarbiavimą laikysiu paslaptyste, nes esu įspėtas, kad priešingu atveju atsakysiu prieš įstatymus, kaip už valstybės paslapties išdavimą. Duotus uždavinius pildysiu sąžiningai, pranešdamas raštu ir pasirašydamas slaptyvardė Laikas." (Žiūr. Lietuvių Archyvo III t., 245 psl.).

KAIP MOKESI PRIEŠ 35 METUS St. Janušas iš Baltimorės pasakoja Dirvos bendradarbiui

— Tai buvo 1913 metai kada paskutinį kartą mačiau savo gimtąjį Užventį, šiaulių apskritį, ir gražiausias žemaitijos kalvas, kurios lydėdamos mane laisvės ir laimės šalin, linkėjo man sėkmės ir gero vėjo... — pradėjo pasakoti Stasys Janušas, dabar gyvenęs 27 S. Stricker St., Baltimorėje.

Pirmasai mano sustojimas buvo Worcester, Mass. Darbovietė ten buvo — dvokianti odų dirbtuvė, kur žaliosie gyvulių odose įvairiausi kirmilai, didumo kaip piršta, knibždėte knibždėjo, sukeldami baurų šlykštumą. O chemikalų kvapas, sumišęs su pūvančių mėšalių dviokimu, tiesiog svaigino. Man buvo tik 17 metų. Aimanuodavau ir skūsdavau tik pats sau...

Padirbėjęs tenai keletą mėnesių ir turėdamas kelis dalerius kišenė, mečiau tą darbą ir perėjau dirbti į batų dirbtuves. Čia buvo jau visai kas kita. Bet nerimau ir čia. Po poros metų persikėliau į Brockton, Mass. Čia darbą gavau irgi pas batsiuvius. Brocktone radau nemažą lietuvišką koloniją, susigrupavusią į įvairiausias organizacijas, kurių dėka buvo įsteigta ir lietuviška šeštadienio mokykla. Žmonės nepaprastai veržėsi mokytis lietuvių kalbos ir istorijos. Atrodė, kad visi troško žiavės, mokytis ir palapsniui žengti kultūringesniu keliu. Tik visa nelaimė — nebuvo kas galėtų būti mokytoju...

Tad, sužinoję, kad esu baigęs pradžios mokyklą Lietuvoje, pasikvietė mane šitos mokyklos vedėjas ir mokytoju ir prašė mokyti juos lietuviškai rašyti, skaityti, pamokyti ir Lietuvos istorijos.

Vienam man tai buvo per sunku, tad pasikviečiau sau padėjėją Jurgį Samoną. Jis mokė lietuvių tautos istorijos, o aš lietuvių kalbos.

Mokinių buvo apie 100, pradedant mokyklinio amžiaus vaikais, baigiant jau ir gerokai pagyvenusiais vyrais.

Kad darbas geriau eitų, visus klausytojus sukirstėm į keturias grupes — skyrius. Taip dirbom dvejus metus. Mokymui naudojome anuo metu išleistas vadovėliais: elementoriais, maldaknygėmis ir kitomis lietuviškomis knygomis, kuriose ką tikinama raskdavom.

Ir šiandien apie anuos savo mokinius noris tik gražiausiais žodžiais kalbėti. Visi noriai mokėsi ir stengėsi nesivėluoti į pamokas.

Kaip brocktoniečiai tada buvo užsimoję mokytis, pasako ir tas, kad prieš mano atvykimą to mokykloje Mikas Petrauskas net muzikos mokė ir mokinių turėjo.

Dalis mokinių nebologai mokėjo angliskai, tai mokydamas lietuviškai, tokiems panaudodavau ir anglų kalbą, kad tik geriau suprastų, ką aiškinu.

Pasunkėjus gyvenimui, teko nuo viso to atsisakyti, nes rengiaus išvykti į didesni miestą ir susirasti patinkamesnį darbą.

1922 metais išvykau į Bostoną ir maniau ilgėliau ten apsisistoti. Bet Bostonu nusivyliau. Nors gyventi buvo galima ir jau buvau įstojęs trijų — keturių asmenų bendrovėn, turėjome nuosavą kiną ir biznis ėjo patenkinaimai, bet vis nerimau ir ieškojau progos vykti Baltimorėn, kurioj atrodė turės būti geriau.

1925 metais persikėliau Baltimorėn. Drauge su manim atvyko adv. N. Rastenis ir inž. A. Dinbinas.

Atvykęs Baltimorėn, susipažinau su vietos lietuvių kultūrinio

•PAKELIUI Į MIRTĮ —
G. Gaidžiūno aprašymai
apie pergyvenimus vo-
kiečių kalėjimuose. 231
pusl. Kaina \$1.00

tėjus, pasidarytų malonesnis. Per nepilnus metus savo tarpininkavimu esu padėjęs įsigyti nuosavus namus jau šešioms lietuviams, kurie tuo patenkinti ir nebe kartą dėkojo.

Apsigyvenęs Baltimorėj, 1926 metais įstojau aktyviu nariu demokratų partijon. Kiek vėliau suorganizavom ir Lietuvių Demokratų Klubą Nr. 816, kuris ir dabar sėkmingai tebeveikia.

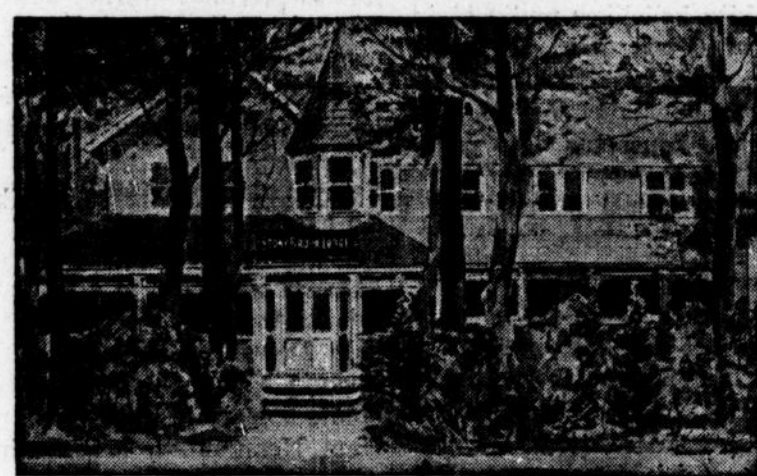
Prieš mūsų atvykimą kelis kartus buvo toki klubai organizuoti, bet vis suirėdavo.

Suorganizavę šį klubą, sutraukėm į jį nemažą lietuvių ir tuo paskatinom lietuvių daugiau domėtis politiniu gyvenimu ir per jį stengtis įeiti į valdančiųjų sluoksnius. Turėjom ir laimėjimų. Pav., adv. N. Rastenis buvo išrinktas Marylando Atsųvų Rūmų nariu, adv. Grajauskas šiuo metu yra JAV prokuroro padėjėjas Baltimorėj, J. Adomaitis gavo inspektorius vietą kontroliuoti visas svaiginamųjų gėrimų parduotuves.

Šiuo metu klubas turi nuosavus namus ir apie 200 narių iš lietuvių tarpo.

Tuo St. Janušas ir baigė trumpąsias brožuais pasipasakojimą apie savo beveik keturias dešimtis metų Amerikoje. Pažymėtina, kad čia jis ne tik kitus mokė, bet mokėsi ir pats. Jis yra baigęs Highschool Amerikoje ir yra studijavęs teisės bei komercijos mokslus.

Antanas Česonis.

ŠTAI VASARVIETĖ,

kurioj atostogaudami lietuviai gali pasijusti

vasaroją .. Palangoj!

Stony Brook Lodge Tel.: Stony Brook 586

Čia priimami ir didesni pobūviai. Ideali vieta gegužinėms. Rezervuodami kambarius atostogoms arba norėdami daugiau informacijų, rašykite:

Pr. Lapienė, POB 526, Stony Brook, N. Y.

Taupyti galima ir laisvais! Prašykite informacijų paštu!

STANDARD FEDERAL SAVINGS & LOAN ASS'N.

PIGIOS PASKOLOS NAMAMS

TAUPYK SAUGIAI ... mes per 41 metus visiems išmokėjome pareikalavimus

Turtas per 25 milijonus dolerių. Atsargos fondas per 2 1/2 milijono U. S. Government Securities ir grynais pinigais per 12 milijonų STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA CHICAGOJE

Federal Savings & Loan Insurance Corporation narys

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT & MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois
TELEFONAS: Vİrginia 7 - 1141

DARBO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4. Trečiadieniais nuo 9 iki 12 dienų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vak.

Toronte - svečių mieste

Vytautas Raulinaitis

Teisingai indėnai šį miestą pavadinę Toronto vardu. Žodis "toronto" indėnų kalboje reiškia "susirinkimo vieta".

Gilioje senovėje prie Toronto esančiose salose indėnų genčių vadai turėdavo susirinkimus: jie ten rūkėdavo "Taikos pypkes" ir užkandavo "Karo kirvius".

Jau daug laiko praslinko, indėnai baigia išmirti, tačiau Toronto lieka ištikimas savo senajam pavadinimui. Nei vienas miestas neturi tiek svečių iš svetur, kaip šis. Jo svetingumu dabar naudojasi tūkstančiai tremtinių, kurie, baigę misko kirtimo darbų sutartis, iš visų Kanados kampų renkasi Toronto. Kiekvieną šeštadienį minios JAV gyventojų važiuoja Torontan aplankyti savo artimųjų bei pažįtamų.

Rugsėjo pirmomis dienomis miestas buvo ypatingai užplūstas svečių iš įvairių pasaulio kraštų. Mat čia buvo garsioji "Toronto mugė".

Vos įvažiuojant į miestą, jaučiasi šventiška nuotaika: didelis automobilių judėjimas, plakatų gausumas ir daugybė tramvajų su užrašais "exhibition", nesandigai tiesiai į parodos vietą. Pirmu pasitaikiusiu tramvajum pasiekiu mugę, esančią rytinėje Torontono miesto dalyje prie pat Ontario ežero.

Didžiulės parodos halės yra apstotos įvairiausių smulkesnių priestatų, kuriuose vyksta tikrai amerikoniškas biznis. Parduodami šukavimai giriant savo prekes, karuselių muzika ir publikos klebesys lankytoją pradžioje apkveičia ir yra labai sunku susigaudyti, nuo ko pradėti parodą žiūrėti. Vaikai eina įsikaabinę į vyresniųjų skvermus, bijodami pasimesti. Per vieną dieną parodoje buvo pasimėta daugiau kaip tūkstantis vaikų, kuriuos surinko į specialią surinkimo vietą ir vėliau grąžino tėvams.

Reikia pasakyti, kad paroda parengta gana neplaningai — kam kur patiko, ten ir įsirengė savo paviljoną. Norint ką nors surasti, yra tiesiog neįmanoma.

Publika

Dauguma lankytojų yra patys kanadiečiai iš įvairių Kanados vietų, tačiau labai daug matyti ir iš JAV.

Publikoje girdėti įvairiausių kalbų: kiniskai, lenkiškai, italiskai, na, ir lietuviškai. Lankytojų tarpe teko matyti svečių iš Indijos, kurie savo turbanais ir ilgais rytietiškais rūbais traukė aplinkinių dėmesį.

Teko matyti net ir indėnų, atvykusių iš tolimesnių vietovių į savo senąją susirinkimo vietą.

Parodoje dalyvauja visa sunkioji ir smulkioji Kanados pramonė bei žemės ūkio įvairios šakos. Taip pat daug įvairių firmų iš Anglijos ir JAV bei kitų kraštų dalyvauja su savo gaminiams.

Žemės ūkio skyrius — nepasakysiu, kad būtų labai turtin gas ir įvairus; tiesa, gyvulių ir paukščių privežta gana daug, bet jie daugumoje vienodos veislės ir ypatingų egzempliorių neteko matyti. Bendrai ir parodos lankytojai, kurie daugumoje iš miesčionių, mažai tesidomi žemės ūkio skyriumi.

Didžiausia žmonių spūstis yra smulkiosios pramonės paviljone. O didžiausias pasisekimas ir namų apyvokos ir baldų bei medžiagų skyriuose.

Turtingiausiai įrengtas automobilių firmų paviljonas. Čia bėgamieji laiptai lankytojus užkeilia į antrą aukštą, kuriame yra anglų gamybos automobiliai.

Mane stebino tas, kad amerikiečiai, būdami tokie abejingi menui ir daugiausia dėmesio skirdami praktiškumui, automobilių gamyboje taip daug skiria formų ir linijų grožiui; tuo tarpu

anglų gamybos automobiliai iš paviršiaus yra labai negražūs ir nestilingi. Visa jų konstrukcija yra paremta vien tik praktiš kumo sumetimais, nesirūpinant išoriniu grožiu.

Čia pat antrame aukšte yra aviacijos skyrius, kuris, nors ir negausus, bet labai įdomus tuo, kad ten gali pamatyti patį moderniausį sprausminį (jet) lėktuvą. Net ir lėktuvo stiklinis motoro modelis čia pat padėtas, kod kiekvienas galėtų suprasti to naujo motoro veikimo principą.

Radijo vairuojamas vežimas

Po nedidelę salę lėta važinėja vaikų vežimėlio dydžio vežimukas, niekieno nevairuojamas. Visi stebisi, kaip jis sukinėjasi ir net atbulas važiuoja ir nieko ne užkliudo. Aplinkui besidairydamas salės kampe pastebėjau stovintį Kanados uniformoje kareivį, kuris rankoje laikė kažką kokią dežutę su rankenėle (vairuolazde). Pasirodo, kad jis radijo bangų pagalba ir vairavo šį vežimėlį.

Hitleris dalyvauja parodoje!

Parodos aikštės viduryje stovi nedidelė platforma, apvesta dro bės tvorele. Aplinkui daug žiopi lių stebi ant sienų iškabintas fotografijas. Prisigėdęs pastebėjau, kad tai esama Hitlerio senų laikų nuotraukų. Čia jis ma tyti dar Vienos mieste, čia jis savo automobiliuje, kitur vien tik tas automobilis, pakabintas

ant laivo keltuvo...

Smalsumo verčiamas ir aš sto ju eilėn. Tačiau norint pamaty ti, kas yra viduje, reikia dar pri mokėti 25 centus.

Pasirodo, — Adolfas išstatęs parodoje savo automobilį, kuriame jis tiek daug triumfo ir nepasisekimo valandų yra praleidęs.

Lankytojai čiaupinėja mašiną, krapšto nagais, beldžia ir visi stebisi jos neperšaukamais šonais; "Tai čia tas pasaulio pabai sa Icleris sėdėjo!!..."

Kam tie pinigai už mašinos pažiūrėjimą eina — taip ir nete ko sužinoti. Gal kartais pats Hitleris kur nors slapstydamas pri trūkio pinigų ir metėsi į biznį?

Karalienės kilimas

Visos parodos susidomėjimo centras yra karalienės Elžbietos austas kilimas.

Kiekviename parodos kampe yra išlipinti plakatai su krypties rodyklėmis, rodančiomis, kur tas nepaprastas kilimas randasi. Pusę valandos besigrūdindamas per minią, atsėdūriau žemės ūkio mašinų paviljone. Čia pat pastebėjau ilgiausią virtinę žmonių. Virtinės mums yra priprastas reiškinys ir aš, ilgai negalvodamas, stojau prie galo ir tučtuojau pasiteiravau, ką čia galima gauti... Pasirodo, čia galima pamatyti Jos Didenybės Anglijos karalienės Marijos kilimą. Dar visą pusvalandį pastovėjau ligi prisigėdau prie paviljono, kur dar reikėjo primokėti 25 c. kažkokiai karalienės kilimo fon tik kasai.

Paviljonas įrengtas tikrai karališkai: visur herbai, vėliavos ir... daug tuščios vietos. Ant sienų yra fotografijos — Jos Didybės ir jos nepaprastojo kilimo. Kitoje vietoje pakabintos fotografijos ir ta adata, kuria karalienė siuvinėjo šį kilimą, trečioje žirkutės su gervės snapais, kuriomis ji karpė siūlus ir tt.

Čia pat stovi tipingos aukštos anglių ponios ir siūlo pirkti Jos Didenybės ir jos kilimo nuotraukas.

Viena, kas drumstė Jos Didenybės karališkojo kilimo rimą, tai viršuje, balkone įrengta paukštydė, iš kur plūdo gaidžių giedojimas, vištų kudakavimas, bei žasų girgsėjimas.

Pats kilimas kabojo salės gale ant ietės koto. Žmonių tarpe, ypatingai moterų, matėsi daug karalienės gerbėjų, kurie, lyg prie komunijos stalo, nuolankiausiai stebėjosi savo valdovės darbu. Buvo daug ir smalsuolių, kaip ir aš, kurie stebėjo ne vien kilimą, bet ir anglų sugebėjimą atrasti žmonėms ką nors kita šventa, ne vien dolerį. Čia ir glūdi anglų sugebėjimas išskirti savo valstybės galią aukščiau už daugumos kitų valstybių.

Kilimas yra sudarytas iš 9 gabalų, kuriuose yra išsiuvinėtos gėlių puokštės. Darbas nieko ypatinga. Kiekviena mūsų rankdarbių mėgėja panašių dalykų prisivinėja. Čia pat iškabinti raštai skelbia, kad karalienė šį kilimą siuvinėjo nuo 1941 iki 1949 metų ir per tą laiką padarė apie milijoną dygsnių. Kilimas yra maždaug 10 pėdų ilgio ir 6 pločio.

Lietuvių kampelis

Išėjęs, skubu rasti lietuvių skyrių, kuris yra prisiglaudęs "Women Building" paviljone. Ilgokai ieškojęs, pagaliau pamatav spalvingiausią parodos kam pelį.

Ir tikrai. Perejęs visą parodą, lietuvių kampelis yra tarytum

MŪSŲ KALBA

Redaguoja
Pranas Skardžius

18. AR GALIMA PADENGTI SĄSKAITĄ?

Šis posakis sutinkamas spaudos kalboje ir viename kitame vėlyvesnių laikų žodyne; pvz., Niedermanno, Senno ir Brenderio "Liet. rašomosios kalbos žodyne" (II 358) veiksmažodžiu padengti šalia pagrindinės reikšmės "(be)decken, zudecken" dar duodama ir antroji reikšmė "decken, sicherstellen, aufkommen fuer": nuostolius padengti "die Verluste decken" ir kt. Taip pat V. Pėteraitis savo "Lietuviškai angliskame žodyne" (285 psl.) šalia skolą padengti rašo ir

išlaidas padengti "to cover the costs", nuostolius padengti "to make good a loss" ir kt. Viena kita gal mėgins šią vartoseną ir reikšmiškai (semasiologiškai) pateisinti: jeigu mes ką nors (stalą, puodą...) galime kuo padengti (plg. staldengti, puoddengti), tai panašiai perkeltine reikšme, sako, galime ir skolą bei nuostolius padengti. Bet, deja, ši panšybė nėra pagrįsta aiškiais lietuviškais pavyzdžiais. Gyvojo žmonių kalboje paprastai nuostoliai yra atlyginami, skolos sumokamos arba atlyginamos ir tt. Išlaidų, nuostolių arba skolų padengimas veikiausiai yra ver-

timo keliu atsiradęs iš kaimyninių kalbų, plg. rusų pokryt' долги, vok. die Verluste decken, taip pat anglų to cover the costs ir kt. Bet mūsų bendrinei kalbai šis vertimas nėra būdingas ir būtinai reikalingas, — mes visiškai ramiai ir toliau galime ne tik skolas, bet ir nuostolius bei išlaidas sumokėti arba atlyginti, o tuo keliu eidami, be jokios sunkenybės galime ir sąskaitas sumokėti. Tai yra visai paprastas ir aiškus nusakymas, pvz.: jis su m o k ė j o visas sąskaitas, šitos sąskaitos jau s u m o k ė t o s ir kt.

Visai kas kita yra valiutos padengimas: čia mes be padengimo jau nebegalėsime apsieiti, nes šiai sąvokai nusakyti netinka nei atlyginimas, nei sumokėjimas. Valiuta, kad būtų tvirta arba tvirtesnė, yra paremiama, arba kitaip, perkeltine reikšme sakant, padengiama auksu ar kitokiomis vertybėmis.

Seniausias ir gražiausias iliustruotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00
Susipažinti siunčiamas dovanai.

6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Lietuvos piliečiams žinotina

Šio karo pasėkoje į JAV įkvi šiol jau atvyko apie 24 tūkstančiai lietuvių tremtinių. Iš ieškančiųjų darbo darbdaviai dažnai reikalauja bent taip vadinamųjų "pirmųjų popierių", atseit, kad darbo ieškantis būtų pareiškęs intenciją tapti JAV piliečiu. Tik po tokios intencijos pareiškimo, praėjus nemažai dviems metams, bet išgyvenus nemažiau kaip penkerius metus J. A. Valstybės ir ne daugiau kaip septynerius metus, daromi žygiai gauti "antruosius popierius", t. y. šios šalies pilie tybę.

Gavę "pirmuosius popierius" ir toliau pasilieka Lietuvos piliečiais iki jie taps JAV piliečiais. Todėl ir keliaudami į kurią nors kitą valstybę jie privalo turėti galiojantį Lietuvos užsienio pasą, kuris gaunamas Lietuvos Konsulatuose New Yorke ir Chicagoje, kad galėtų gauti atitinkamos šalies vizą. Keliaujant į Kanadą užtenka turėti tik sugrįžimo liudijimą (Permit to Reenter the United States). Prieš prašydami pasirinktos kelionės šalies vizos Lietuvos pilietis privalo gauti iš savo apygardos Imigracijos ir Naturalizacijos įstaigos (Immigration and Naturalization Service) leidimą nekiludomai sugrįžti į JAV (Permit to Reenter the United States).

Intencijos pareiškimas tapti piliečiu surašomas ant atitinkamos anketos (Form N-300 — Application for a Certificate of Arrival and Preliminary Form for a Declaration of Intention), kuri, pareikalavus, gaunama iš artimiausios imigracijos įstaigos (District Office). Iš tos pat įstaigos gaunami ir sugrįžimo leidimai pristačius tris savo fotografijas ir užpildžius reikalingą anketą.

Žemiau paduodame imigracijos įstaigų adresus, į kurias reikia kreiptis pilietybės intencijos pareiškimo ir sugrįžimo leidimų reikalais:

Immigration and Naturaliz. Service
45 Kingman Street
St. Albans, Vt.

Immigration and Naturaliz. Service
70 Columbus Avenue
New York 23, N. Y.

Immigration and Naturaliz. Service
341 U. S. Post Off. & Courthouse Bldg.
Calvert and Fayette Sts.,
Baltimore 2, Md.

Immigration and Naturaliz. Service
220 Delaware Ave.,
Buffalo 2, N. Y.

Immigration and Naturaliz. Service
Post Office Bldg.,
Van Buren and Canal Sts.,
Chicago 7, Ill.

Immigration and Naturaliz. Service
73 Tremont Street
Boston 8, Mass.

Immigration and Naturaliz. Service
Lafayette Bldg.,
5th & Chestnut Street
Philadelphia 6, Pa.

Immigration and Naturaliz. Service
3915 Biscayne Bldg.,
Miami 37, Fla.

Immigration and Naturaliz. Service
3770 East Jefferson Ave.
Detroit 7, Mich.

Immigration and Naturaliz. Service
819 U. S. Courthouse
811 Grand Avenue
Kansas City 6, Mo.

Immigration and Naturaliz. Service
1060 Broad Street
Newark, New Jersey

Immigration and Naturaliz. Service
815 Airport Way
Seattle 4, Wash.

Immigration and Naturaliz. Service
U. S. Courthouse, P. O. Box 2539
San Antonio 6, Texas

Immigration and Naturaliz. Service
458 South Spring Street
Los Angeles 13, Calif.

Immigration and Naturaliz. Service
Appraisers Bldg., 630 Sansome St.
San Francisco 11, California

Immigration and Naturaliz. Service
D. S. Courthouse, P. O. Box 1650
El Paso, Texas.

Immigration and Naturaliz. Service
P. O. Box 461
Honolulu 9, T. N.

Kitokiais reikalais, kaip tai giminių, sužadėtinų ar šeimos narių atsikvietimo reikalais kreipiamasi į centrinę įstaigą: Commissioner of Immigration and Naturalization Philadelphia, Pa.

Lietuvos Generalinis
Konsulatas New Yorke

GREETING and BEST WISHES
To Our Many Friends and Patrons

Visi Moderniniai Patogumai

AR JUMS VISADA prireikia šveisti savo toiletą kada pasitaiko atsilankyti svečių, prieš jų atvykimą?

Tam patogus pagelbininkas šiandien yra SANI-FLUSH, geriausias disinfektantinis toileto įtalpos valytojas. Jis toks moderninis kaip ši minuta.

SANI-FLUSH išvalys jūsų toileto įtalpą chemikaliskai, pašalins plėtmus ir nešvarias susidėjusias gliaumes, užtikrins toileto įtalpą visai švarią, taipgi pašalins visokius kvapus, o tam nereikia pridėti jokio darbo.

Visiškai saugus visokioms toiletų sistemoms. Veikia minkštame ar kietame vandenyje.

PARSIDUODA visur dviejuose patogiuose didumuose. BANDYKIT mūsų išdirbamą MEL'O CLEANER ir vandans minkštytoją, tinka voniai, virtuvei ir skalbyklai.

The Hygienic Products Co.

NEW CHINA RESTAURANT

Cleveland's Finest and Most Beautiful
Eating Place
CHINESE and AMERICAN DISHES
1710 EUCLID AVE.

CLEVELAND, OHIO

Malonus Vasaros Laikas Praeis!

Žmogus turi rūpintis apie artėjančio rudens ir ateinančios žiemos reikalus.

Malonesne ateitim žmogui irgi reikia rūpintis ir tam tikslui reikia taupyti.

Taupymas yra tikras kelias į laimę. Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta.

Santaupos čia yra apsaugotos Federal Insurance Corp. ir Jungtinių Amerikos Valstybių valdžios.

Čia ir šeštadieniais (subatomis) atidaryta iki 1 val. p. p.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams
lietuviškoje krautuvėje

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnį rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

楊氏

AIR CONDITIONED

OPEN DAILY

11:30 to 1:00 A. M.

Saturday to 4:00 A. M.

Sunday 12 A. M. to 1 A. M.

YOUNG'S

CHINESE AMERICAN RESTAURANT

2172 Warrensville Center Road next to Hallie's

Cantonese Dinners, family style.
Special Luncheons, Dinners, Supper.
Freshly prepared orders to take out

For reservation call
FA 1-9676

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

Clevelande ir APYLINKĖSE

DIRVOS VAKARUI,

tik 40 bilietų buvo likę prieš išleidžiant šį numerį. Atrodo, kad iki sekmadienio į sėdimas vietas jų nebeliks, nebent vienas kitas negalėtų dalyvauti ir atsiųstų bilietą kam nors perleist. Bet sekmadienį prie įėjimo dar bus galima gauti bilietų į stovimas vietas (po 50 centų), kurie, kaip ir visi kiti bilietai galios taip pat ir šokioms. Tad paraginkite ateiti ir jaunimą, nes bus jaunimo mėgiamiausias orkestras.

LIETUVISKA MOKYKLA

Šeštadieninė lietuvių mokykla pereitą šeštadienį vėl pradėjo savo darbą šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpose. Ta proga įvyko atidarymo iškilinė, kuriose dalyvavo mokinių, jų tėvų ir šiaip svečių apie 100 asmenų. (Tikrumoje Clevelande vien mokinių turėtų būti daug daugiau!)

Darįą pradėjo tuo tarpu tik vyresnioji grupė, kurią lanko aukštesniasios mokyklas (High school) lankantieji mokiniai. Jiems dėstoma lietuvių kalba, lie-

tuvių literatūra, Lietuvos istorija ir geografiija — tie lietuviško mokslo dalykai, kuriuos mokėti yra kiekvieno lietuvių tautinė pareiga.

Deja, tuo tarpu pamokose pasirodė tik apie 20 mokinių. Tai rodo stoką supratimo ir pas jaunuosius, kurie jau ir patys turėtų suprasti šito dalyko svarbą, ir ypač pas jų tėvus, kad atitinkamai neparagina.

Bet dar ne vėlu. Buvo dar viena pradinė pamoka ir dar kaip tik laikas pradėti tą mokyklą lankyti. Kviečiami į ją ne tik dabar neseniai atvykę, bet ir čia gimę jaunuoliai: tenesibaido — daugelis jų įsitikins, kad tas mokslas jiems bus ne tik nesunkus, bet net ir įdomus. Ypač reiktų paraginti ateiti į tą mokyklą tokius berniukus bei mergaites — net ir vyresnio amžiaus, kurie gali nors kiek susikalbėti lietuviškai — o tokio jaunimo Clevelande dar yra gana daug. Tiems ta mokykla bus tikrai įdomi. O nemokantieji lietuviškai vėliau paskelbtu laiku galėtų pradėti čia lankyti, kad nors kiek pramoktų tėvų kalbos.

Taip pat kiek vėliau prasidės pamokos ir mažiesiems, kurie lanko dar tik pradinę mokyklą.

Pamokos vyks šeštadieniais nuo 9:30 iš ryto, šv. Jurgio parapijos mokykloje.

NERINGOS SKAUČIŲ TUNTO METINĖS

Prieš metus skautininkė Radezevičiūtė Clevelande pradėjo organizuoti lietuviškas skautes. Rugsėjo 17 dieną, Lietuvių Sąjungos atšventos to darbo metinės. Metinių proga pasikeitė ir tunto vadovybė. Vyresniosios skautės perdavė vadovavimą jaunesniosioms. Vadovavimas perduotas "be revoliucijos", bet norint jaunesnes pratinti vadovauti, išsilauginti naujas skaučių vėdes. Vyresniosios, kaip iškilinėse buvo pastebėta, nepasitraukia į nuošalį, bet stebėdamos jaunųjų darbą ir patalpinkaus.

Iškilinėse dalyvavo per 40 skaučių ir kelios dešimtys svečių. Po oficialiosios dalies ir skautiškoje ceremonijoje, buvo vaišės. Vaisių metu kalbėjo dr. Keisūnaitė ir kt. Buvusiai tunto vadovei Radezevičiūtei įteiktas specialus adresas ir rožių buketas. Vaisių metų buvo meninė programa.

NAUJOS CLEVELANDO SKAUČIŲ VADOVĖS

Nėringos tunto metinių proga skaučių vadovybė pasikeitė šitaip: tuntininkė — St. Juodvalkytė, tuntininkės pavaduotoja ir vyresnųjų skaučių draugovės draugininkė — Rudaitytė, vyr. skaučių draugovės adjutantė — Dabulevičiūtė, jaunesniųjų skaučių draugovės draugininkė — Žilinskaitė ir draugovės adjutantė — Malinauskaitė.

LIETUVIŲ SALĖ

Išnuomojama

koncertams, šokiams, vestuvėms ir kitokiems renginiams. Iš anksto kreipkitės pas Pr. Urbšaitį, Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave.

KVIEČIA REGISTRUOTIS SKAUČIŲ VIENETUS

Einanti Amerikos Rajono Lietuvių Skaučių Vadeivės pareigas skautininkė J. Vaičiūnienė kreipiasi į skaučių vienetus, ligi šiol dar neužsiregistravusius, užsiregistruoti iki šių metų spalio mėnesio 15 dienos.

Prašo nurodyti šias žinias: kokioj vietovėj, kieno iniciatyva vienetas įsteigtas, kada įsteigtas, vieneto vardas ir sąstatas, vienetui rūšis (tuntas, vietininkija, draugovė, skiltis, būrelis ir tt.) dabartinė vadovė, laipsnis, pareigos, adresas, trumpa veikimo apžvalga. Pranešimą reikia rašyti tokiu adresu: J. Vaičiūnienė, 1610 So. 50th Ct., Cicero 50, Ill.

INŽINIERIAMS

Penktadienį, rugsėjo 22 d., 8 vak., inž. Pr. Drasučio bute, 5605 White Ave., įvyks Lietuvių Inžinierių D-jos Clevelando skyriaus susirinkimas. Kviečiami dalyvauti nariai ir visi į Clevelandą naujai atvykę lietuviai inžinieriai. Valdyba.

HIPPODROME

Nuo rugsėjo 27 dienos rodoma "The Braking Point", filma apie žveją, kuriam buvo sunku išmokyti skolas už laivą ir kuris ieškodamas išeities susidūrė su visokio plauko žmonėmis ir iš to susidarė daug painiavos. Vienas banditas nušovė jo draugą, jis nušovė gaujos vadą ir tt.

Vaidina John Garfield, Beatrice Neal, Wallace Ford ir Guano Hernandez.

LANKYKITES SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave., klubo nariams ir svečiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vakarienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patalpoje.

JESSE W. WOODS

Ohio gubernatoriaus aktu paskirtas Cuyahoga apskrities Common Pleas teismo teisėju. Jis yra gimęs spalio 23 dieną, 1882 metais. 1906 metais baigė Hiram College filosofijos bakalaurą laipsniu, o 1909 m. Michigan universitetą teisių bakalaurą laipsniu. Vėliau įgijo teisių magistro laipsnį John Marshall teisių mokykloje.

Teisėjas Woods, prieš paskyrimą į dabartinę vietą vertėsi teisės praktika visoje eilėje teisišinių firmų, kaip Locher, Green and Woods, Woods, Lausche and Wilmet. Jis daugiausiai praktikavosi miestų ir administracinėje teisėje. Jis atliko teisinius darbus rengiant Cleveland Electric Illuminating Co. abkštos įtampos laidus trijų valstybių teritorijoje, Clevelando miestui įgyjant žemę Main Ave. tiltui statyti, taip pat ir prie Lake View Terrace statybos.

Teisėjas Woods gyvena 1305 Belle Ave., Lakewood, Ohio.

RKO Keith's 105th

Rugsėjo 20 — 26 "Broken Arrow su Janus Stewart.

AS LAIKIAU PAMALDAS UŽ S T A L I N A

Įdomus stačiatikių dviskio pasipasakojimas. 60 puslapių knygelė. Kaina — 50 centų. Galima užsisakyti Dirvoje, siunčiant 50c pašto ženklais, arba \$1.00 už dvi

DOVANA

už GERĄ tolumo šaukimo patarnavimą:

PASAKYK NUMERĮ

Tolimų atstumų jungėjos šiandien gali tiesiai sujungti daug tolimų miestų, sudarydamos jums greitesnį ir tikslesnį patarnavimą. Jei norit pilnai išnaudoti tą greitumą ir tikslumą, pasakykit jungėjai šaukiamą numerį. Bus iššaukta dvigubai greičiau. O jei dabar sužinot numerį iš jungėjos, tai užsirašykite ir pasakykit jį, kai kitąkart reiks.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Bus gėriau ir greičiau patarnauta, jei turėsite asmeninį savo numerių sąrašą

1950 METŲ RUDENS SEZONO ATIDARYMAS CLEVELANDE, LIETUVIŲ SALEJE!

DIRVOS VAKARAS

Bus vaidinama nuo pradžios iki galo labai linksma 3-jų veiksmų k o m e d i j a

MOTERIMS NEIŠSIMELUOSI

Režisuoja ir dekoracijas rengia "Rūtos" Jaunimo Teatro vadovas
PETRAS MAŽELIS

Po vaidinimo -- ŠOKIAI prie gero orkestro muzikos. O žemutinėse patalpose geras bufietas. Visur -- malonūs pasimatymai, kaip ir visada per DIRVOS vakarus, nes čia susirenka visi jūsų geri draugai!

Populiarusis
SONNY MICHAEL'S
ORKESTRAS

Vaidina:

Motina	E. Rastienė
Tėvas	K. Cicėnas
Duktė	R. Baziulevičiūtė
Žentas	P. Maželis
Žento draugas	J. Gražulis
Artistė	V. Morkūnienė
Teatro direktorius	A. Liutkus
Artistės sužadėtinis	A. Dumbrys
Artistės tarnaitė	J. Pėterienė
Artistės tarnas	R. Korsakas

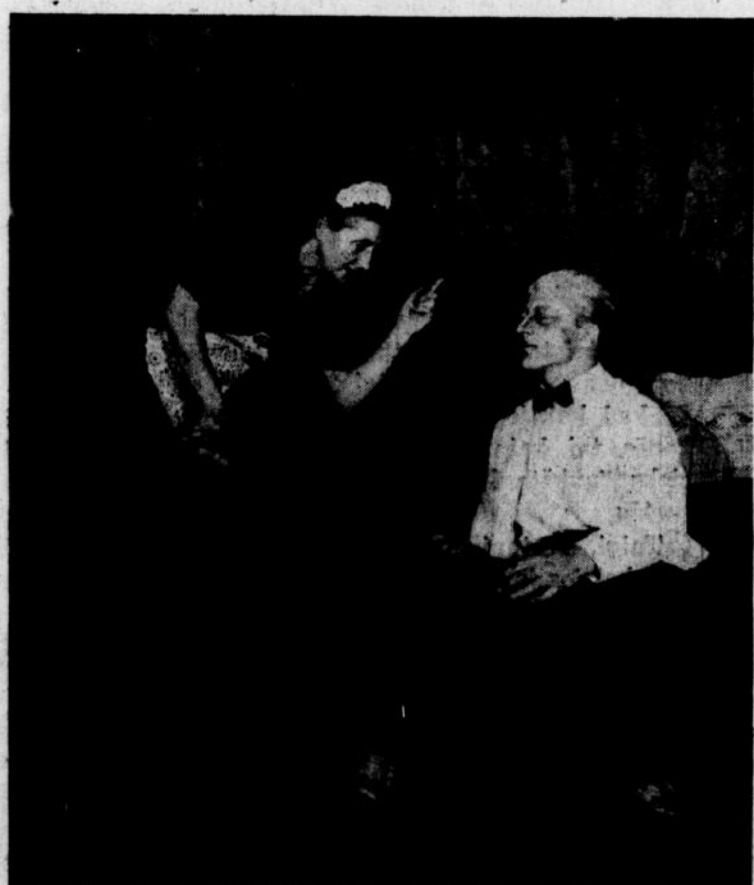
PAVEIKSLUOSE: 1) motina, žentas ir duktė; 2) žentas ir teatro direktorius; 3) žentas ir motina; 4) artistė ir direktorius; 5) tarnaitė ir tarnas.

Sekmadienį, rugsėjo m. 24 dieną

LIETUVIŲ SALE • CLEVELAND, OHIO

Vaidinimo pradžia 6:00 v. vak. Šokiai -- 8:00 v. v.

Dirvoje. Stovimoms vietoms Prašom nevėluoti į vadini-
BILIETŲ dar galima gauti mą, o taip atsitikus, laukti
bilietai prie durų po 50 centų pertraukos stovimoj vietoj

